

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Izhaaja vsak dan svačer izvenomai nedelje in prazniko.

Inserati veljajo: peterskopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85.

Zopet enkrat razkrinkani.

Dunaj, 17. novembra.

Te dni se je zopet odigrala ena onih političnih komedij, katerih smo doživeli v zadnjem času že toliko, da se nam gnusijo, kakor se gnusijo človeku stokrat ponavljane židovsko-neumne glume v dunajskih predmestnih gledališčih. Toda — blagajne dunajskih talijev — spekulativcev so vendarle polne in vsak dan jim grede tisoči na spretno nastavljen lim. Naši klerikalci so se popolnoma uživali v vlogi gledaliških prirediteljev. — Svoji publiki zaigrajo od časa do časa malo komedijo s skrbno opremo in vzorno režijo, s svojo politiko priredijo »teater« in zadovoljno štejejo lepe »dohodke«, nemoteno vežejo za kulisami svoje spletke. Slavna publika je v gledališču, se tam zabava in aplaudira, in se ne more zanimati za to, kar se godi zunaj v resnem življenju.

Pa pride tu in tam nesrečen slušatelj ter razdere umetnosti režije. Ne rečemo, da klerikalna publika spregleda in zahteva »denar nazaj« — toda nepoklicani smejo ob takih prilikah vendarle nekoliko globlje pogledati v tajni kabinet klerikalnih politikov, ter jim potrkati nekoliko na prste. In smejo se vsaj nekoliko zabavati.

Takole se je zopet enkrat zgodilo:

Hrvaško — slovenski klub je pričel v avstrijskem parlamentu z divjo obstrukcijo. V trenutku, ko se trese ves svet pred dogodki bodočih dni, ko spreminja Evropa svoje lice, mečeta gg. Jarc in Gostinčar tintnike in psovke, mrmra g. Verstovšek v zbornici »obstrukcijo«, izjavlja »Slovenec«, da bo konec parlamenta, ako vlada ne ustreže hrvaško — slovenskim zahtevam. »Kaj hočejo ti ljudje«, se vprašuje javnost. »Obstrukcija proti parlamentu je v sedanjih resnih časih skoraj zločin«, premišluje končno že tudi dr. Šusteršičev volilec. Stvar postaja kritična.

In v tem trenutku naznani klerikalno — pravaška oficijalna »Kroatische Korrespondenz« urbi et orbi, da je Šusteršičev klub prešel k odločilnim operacijam proti vladi. Stal je grofu Stürgku ultimatum, v katerem zahteva amovacijo Čuvaja in uvedbo ustave na Hrvaškem, in

korenite reforme v vilajetu Koroškem in Stajerskem. Visoko zavijati »Kroatische Korrespondenz« panir: »Brez sabora nima parlamenta.«

Sledi splošni aah. Torej vendar enkrat. Sedaj vemo, dr. Šusteršič je končno premagal vse pomisleke, zavrgel vse spletke in moška njegova beseda, dana hrvaškim pravašem, se bo izpolnila. On in njegovi razdobe vse, če vlada ne izvede stavljenega ultimata. Trema Bisanzo! Živel hrvaško — slovenski klub! Živeli naši katoliški voditelji!

Toda eden je bil, ki ni hotel igrati. Ministrski predsednik grof Stürgkh se je čutil omalovaževanega, da ga dr. Šusteršič tako meni nič tebi nič nastavlja pri svojem teatru.

In hladno je dal izjaviti v vladnih listih: »Ni res, da so mi slovenski klerikalci sporočili kake zahteve, ni res, da bi mi bili rekli, da hočejo Čuvaja proč in da le pod tem pogojem odnehajo od svoje obstrukcije.«

Kulise so se podrle. Das Spiel ist aus. Komedija se je končala že po prvem dejanju. Ne vemo, dobi li občinstvo kupljene vstopnice nazaj, ali ne; toda to vprašanje ni tako interesantno, kakor drugo: Če klerikalci ministrskega predsednika niso obvestili o svojih zahtevah, če mu niso rekli to in to hočejo, radi Čuvaja, radi razmer na Stajerskem in Koroškem (in, če se sme pripomniti, na Kranjskem in Primorskem) obstruiramo ter homo ustavili svoj boj le, če vlada temu našemu ultimatumu ustreže, zakaj pa obstruirajo potem gospodje?

Vojna na Balkanu.

Mednarodni položaj.

V obče se sodi, da bo mednarodna kriza mirno iztekla. Na pritisk Italije in Nemčije se kaže, da hoče Avstrija v svojih zahtevah napram Srbiji znatno odnehati, tako, da bo Srbija skoro vse dosegla, kar je prvotno zahtevala. Poskusi Avstrije, naščuvati Bolgarsko proti Srbiji, Rumunsko pa proti Bolgarski, se smatrajo v obče za ponesrečene. Na avstrijske zahteve srbska vlada se ni odgovorila — ker še niso končana posvetovanja balkanskih držav o tej zadevi.

Posebno značilna in važna sta dva pojavi. V Italiji se je začela velika agitacija proti vladi, češ, da de-

la Avstriji tlako. Italijanska vlada je na to agitacijo odgovorila v »Tribuni«, kjer poudarja, da hodi skupno z Avstrijo le v albanskem vprašanju, sicer pa da je za to, da dobi Srbija pristan ob Jadranskem morju in da ne pride v gospodarsko odvisnost od Avstrije. — Ruska »Reč« pa je priobčila iz peresa ruskega diplomata članek, v katerem je rečeno, da sta Angleška in Francija popolnoma solidarni z Rusijo in zahtevajo, da se morajo vsa vprašanja glede razdelitve Turčije odobriti od vseh velesil skupno z balkanskimi državami. Brez privoljenja vseh velesil tudi nobeni separatni dogovori ne bodo veljavni in so poskusi Avstrije, izsiliti separatni dogovor s Srbijo brez realne podlage. Končna razdelitev Turčije med balkanske države pristoji skupno vsem velesilam, ki stoje na stališču, da dobi vsaka balkanska država, kar si pripori z orožjem.

Nemčija in Turčija.

Ves svet je edin v tem, da je poraz Turčije strahovit in skoro brez primere v zgodovini. To ne boli nikogar tako hudo kakor Nemce in nemški listi store vse, da bi zmanjšali zasluge balkanskih držav. Neprestano samo pišejo, da je turška armada bila povsod tepena, ker ni bilo za hrano preskrbljeno, ker so bili vojaki lačni in tudi slabo oblečeni. Pa tudi vojaštvo balkanskih držav je stradalo in trpelo, a je zmagovalo, ker je boljše, hrabrejše in vztrajnejše, ker ima boljše generale in ker se bori za veliko idejo. Toda nemška bolest nam je umljiva, zakaj Nemci so največje krivci, da je bila Turčija tepena. Nemci so se na tri načine udeležili balkanske vojne: 1. kot učitelji turške armade; 2. kot liferantje topov in pušk; 3. kot bojovniki. Celih 20 let je dajala Nemčija turški armadi inструкторje in jemala turške oficirje v nemško armado, da so se izvežbali; nemški generali so zgradili vse velike trdnjave na Turškem in izdelali načrte za vojne. Vse topove in puške za turško armado so dali Nemci A tudi sedanje vojne se udeležujejo Nemci aktivno na ta način, da so poslali celo vrsto visokih nemških oficirjev v turški generalni štab. A kaj je opravil nemški polkovnik, ki je stal ob strani Abdulah paše pri Lile Burgasu? Kake dobre svete je dajal nemški major Hochwächter Mahmut Muktar paši

v bitki pri Lozengradu? Kako je izvrševal nemški polkovnik Tupeherški svojo dolžnost kot nadzornik topničarstva pri Mahmut Muktar paši? Kaj je z nemškim polkovnikom Veitoni, ki je pri Lozengradu poveljeval eni brigadi turške kavalerie? In kake nauke so dajali številni nemški oficirji turškemu generalnemu štabu, s katerim so imeli tik pred vojno toliko konferenc? Če bi bili Turki zmagovali, bi bili Nemci zase reklamirali vso čast in vso slavo — zato pa je samo pravično, če se tudi pribije, koliko so Nemci pripomogli, da so bili Turki tepeni.

Bolgari pred Carigradom.

»Corriere della sera« je dobil iz Sofije dne 15. novembra ob polu 3. popoldne odposlano Brzojavko, v kateri je rečeno med drugim: »Že dva dni se je vedelo, da je veliki vezir Kiamil — paša brzojavil bolgarskemu carju Ferdinandu ter izrekel željo za direktna pogajanja za mir, ker pride intervencija velesil dosti prepozno, a cenzura ni dovolila to poročati, ker vest še ni bila oficijalno potrjena. Zdaj je to uradno razglašeno in dostavi je samo, da je bolgarsko vojaštvo že dospelo čez San Stefano notri v Makri kljži, ki je predmestje Stambula in sodi se, da utegnejo že jutri vstopiti v Carigrad. V ta namen so bile že poslane paradne uniforme in opreme za dva eskadrona garde carja Ferdinanda, ki se nahaja v Catalži. Poslane so bile tudi gaia — kočije in za vsako šest belih konj.

Lahko si je predstaviti, da je bolgarsko časopisje navdušeno videlo Turčijo prisiljeno prositi za mir, ko prej v svoji ošabnosti na noto balkanskih držav še odgovora ni hotela dati. Vsakdo se spominja, kako brutalno so Turki vedno delali z Bolgari, kakor da bi bili brezposlen narod, dasi je Turčija živevala v Evropi samo vsled podpore velesil. Zdaj po 27 dneh vojne je Turčija prisiljena prositi za mir in Nizami-paši ne bo treba potrditi se v Catalži, ker pridejo Bolgari sami v Carigrad. V bolgarskih političnih krogih se zatrjuje, da so predpogoji, da se sploh začne mirovna pogajanja sledeči: 1. Turško vojaštvo se umakne iz Evrope; 2. Bolgarska armada se zbere vsa pri San Stefanu; 3. Kakor Nemci l. 1871. v Pariz, ta-

ko pojdejo Bolgari z enim delom svoje armade v Carigrad; 4. V Carigradu se določi razdelitev zavojevalnih turških dežel med balkansko zvezo, vprašanje o usodi Carigrada in Soluna pa se reši na poznejši konferenci. — O bojih pri Catalži še ni podrobnih poročil. Boji so trajali štiri dni; Bolgari so zavzeli štiri izmed petih trdnjav in sicer najmodernejše in najboljše opremljene. Potrjuje se, da je bila bitka strašna. Zavzemši trdnjave so Bolgari zasledovali bežeče; podili so jih s tako silo, da je moral turški glavni štab, ki je bil v Hademkju, sam bežati. V položaju sem zagotoviti, da je bilo med vojnim plenom, ki so ga napravili Bolgari pri Catalži, tudi 80 najnovejših Kruppovih topov, še zaviti in zabiti v skrinje, kakor so prišli šele pred nekaterimi dnevi čez Kostanco v Carigrad. Bolgari pravijo: Škoda, da bo vojne skoraj konec, ko imamo zdaj več kakor preveč pušk, topov in municije.

Carigrad.

Vojaški gubernator je odposlal 13.000 mož iz San Stefana proti Karabunarju in jezeru Derkos, da prepreči nadaljne prodiranje bolgarskih čet.

V petek je došel iz Trapecunta transportni parnik s 1800 vojakih in drug parnik s 1000 vojakih iz Amasre ob Črnem morju. Sedem transportnih parnikov iz Erzeruma, Erzingjana in Vana ima nalog prepejati tri armadne zборе v Midijo. V Samsumu so se uprli vojaki in zahtevali, da naj se imenuje Mahmut Šeket paša za vrhovnega poveljnika. Upor je brez dvoma posledica hujšanja mladoturkov.

Iz Carigrada poročajo, da se je vnela včeraj zjutraj med tremi turškimi divizijami in bolgarskimi četami pri pozicijah Hademkeja in Ješilkeja in Ferbij pri Bujuk Čekmedži ljuta bitka, ki še traja. V Carigradu se sliši neprestano grmenje topov in z višine Sišli je mogoče zasledovati z dobrimi daljnogledi celo premikanje turških čet pri Hademkeju.

Kakor potrjujejo iz Carigrada, je zasedlo 9000 Bolgarov postajo Cataldžo.

Turško glavno taborišče se je umaknilo iz Hademkeja v Sandžak tepe. Od Hademkeja sem je slišati neprestano grmenje topov. Tudi tur-

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski spisal Alphonse Daudet.

Prevel Oton Zupančič.

(Dalej.)

In ta beseda malega, zapuščeneega sirotka, ki jo je zapisala Fani v ginljivem pismu, je padla težko Gaussinu v srce. In misel, da živi v Chavillu, ga je tako morila, da ji je svetloval, naj se preseli v Pariz, da pride malo med ljudi. Žalostne izkušnje je imela Fani z moškimi in s takimi razdori, zato je videla v tem nasvetu samo strahovito sebičnost. Željo, da bi se je za vedno odkrižal, z enim tistih burnih sklepov, ki jih je le predobro poznala; in o tej stvari se mu je odkrito izjavila:

»Saj veš, kaj sem ti rekla prej... Tvoja žena ostanem vkljub vsemu, tvoja ljubeča, zvesta žena. Najina mala hišica me obkroža s tvojim duhom, in za nič na svetu se ne bi hotela ločiti od nje... Kaj pa naj počnem v Parizu? Moja preteklost, ki te odganja od mene, se mi gabi; in potem, premisli, kam naju pehaš, mene, in malčka... Saj se imaš za čvrstega moža? Pridi torej, porednež... enkrat, samo edino enkrat...«

Ni šel; a neke nedelje popoldne, ko se je zaprl sam s svojim delom, je slišal, kako je dvakrat nalahno na vrata potrkalo. Zdrnil se je, zakaj spoznal je oni nagli način, kako se je javljala, kakor prejšnje čase. Bala se je, da je spodaj kdo ne zavrne, zato ni pralaša pri hišniku, nego je v eni sapi prihitela gor. Približal se je vr in tiho, po preprogi, in je slišal slišano prapranjo njeno dihanje.

»Jean, ali si ti?«

O, kakšen ponižen, strt glas!... Še enkrat, ne kdovekako glasno: »Jean!...« in potem pridušen jok, šumenje pisma, in nežno slovo s poljubom z roko.

Polagoma, stopnico za stopnico, kakor bi čakala, da jo pokliče nazaj, je odhajala. Toliko da je bil Jean sam, je pobral pismo in ga je odprl. Dopoldan je bil pogreb Hochecornove male hčerke, ki je umrla v otroški bolnišnici. Zato je prišla z očetom in par ljudmi iz Chavilla v Pariz in se ni mogla premagati, da ne bi bila stopila k njemu, da bi ga videla ali mu pustila par vrstic, ki jih je bila že prej napisala... Ali ti nisem rekla?... če bi živel v Parizu, bi me videli samo na tvojih stopnicah... Zbogom, dragi moj, sedaj grem domov, k nama...«

Ko je čital te vrstice z rosnimi očmi, se je spomnil istega prizora v rue de l'Arcade, boleti zavrženega ljubimca, pisma, ki ga je bil poteknil pod vrati v sobo, in brezsrčnega Fa-

ninega smeja. Torej ga ljubi vse bolj nego on Ireno! Ali pa možki, ki je zapleten bolj nego ženska v družabni in življenjski boj, nima tiste izključnosti v ljubezni, tiste pozabnosti in brezbriznosti za vse, kar ni zvezano s strastjo, ki popije ženski vse druge duševne moči?

Ta muka, ta bolezen, izhajajoča iz njegovega usmiljenja, se mu je potolažila samo v Irenini bližini. Samo tu mu je odnehal strah, in se taja pod milimi modrimi žarki njenih oči. Prevzemala ga je velika utrujenost, prišlo ga je, da bi naslonil glavo na njeno ramo, ostal tam, da ne bi govoril, da se ne bi genil; zakaj pri nji je bil kakor v varnem zavetju.

»Kaj ti je?« mu je dejala...

»Ali nisi srečen?«

O, pač, zelo srečen. A zakaj je v njegovi sreči toliko bridkosti in toliko solza? In včasih bi ji bil najrajši vse povedal, kakor razumni, dobri prijatelji: in ubogi bedak ni prav nič pomislil, kakšno viхро vzbude podobne izpovedi v popolnoma nedotaknjenih dušah, kakšne neozdravljive rane bi utegnile zadati njeni udanosti. Ah, da bi jo mogel vzeti s seboj, da bi mogel zbežati z njo! Čutil je, da bi se potem njegove muke končale; ali stari Boucherau ni hotel popustiti niti ene ure od določenega časa.

»Star sem, bolan sem... svojega otroka ne bom videl več, ne vzemite mi še teh par zadnjih dni...«

Pod osorno njanostjo je bil ta veliki mož najboljši človek. Imel je neozdravljivo srčno bolezen, katere napredovanje je zasledoval sam; govoril je o nji čudovito hladnokrvno, nadaljeval je svoja predavanja, čeprav ga je hotelo zadušiti, in je lečil ljudi, bolj zdrave nego je bil on. Eno samo slabost je imel ta široki duh, in v tem se je kazal pristnega potomca tourainskih kmetov: veliko spoštovanje pred naslovi in plemstvom. In spomin na casteletske stolpe in staro ime Armandyjev, oboje je pripomoglo, da je bil tako hitro pripravljen, sprejeti Jeana svoji nečakinji za moža.

Poroka bo na plemiškem dvorcu, da ne bo treba premikati uboge matere, ki je pošiljala vsak teden svoji bodoči snahi ljubeznivo, prisrčno pismo, ki ga je narekovala Divonni ali kateri malčici. In sladkoveselo mu je bilo pri srcu, da je govoril z Ireno o svojcih, da je našel Castelet na Vendômovem trgu, in da je opletala njegov ljubljeno nevesto ljubezen vseh.

Samo to ga je begalo, ker se je čutil tako starega, tako utrujenega v primeri z njo, ko je videl, kako po otročje se zanima ona za stvari, ki njega niso več veselile, za radosti skupnega življenja, ki jih je on imel že za seboj; tako recimo zapisnik vsega, kar bosta morala vzeti na konzulat, pohištva in blaga, ki ga bo treba izbrati; pri sestavljanju tega zapisnika se je nekega večera usta-

vil, pero se mu je upiralo, prestrašil se je toka svojih misli, ki se je vrnil k opremljanju stanovanja v rue Amsterdam, in k vsem prijetnim slastem, ki so se končale po petletnem bivanju poleg Fani, da se začno iznova v drugem zakonu in drugem gospodinjstvu.

XIV.

»Da, dragi moj, nocoj po noči je ugasnil Rozi v naročju... Ravno kar sem ga nesel šopat.«

De Potter, glasbenik, ki ga je srečal Jean, ko je stopil iz neke stacune v rue du Bac, se je obesil nanj, ker je čutil v sebi potrebo, da se izgovori, potrebo, ki se je kaj malo podala njegovim neprodirljivim, ostrim potezam, razodevajočim prečunljivega trgovca, in mu je pravil o mučeništvu ubogega Bichita: pariška zima ga je ubila, mraz ga je stisnil, naj so ga še tako v bato zavijali ter žgali dva meseca špirit pod njegovo ozko kletko, kakor delajo s prezgodaj rojenimi otroki. Nič mu ni pomagalo, tresel se je in tresel, in začnjo noč, dočim so bili vsi okrog njega zbrani, ga je stresla zadnja zrna oč glave do repa; storil je dobro krščansko smrt, zakaj mati Pilarka so oblivali z blagoslovljeno vodonjgovo zgrbančeno kožo, po kateri so se prelivale in izpreminjale barve kakor v prizmi; in ko je ugasnilo v njem življenje, je zavila starka oči proti nebu in je vzdihnila: »Dios loni pardone!«

(Dalej prihodnje.)

sko vojno brodovje je stopilo pri Bu-jek Čekmedži zopet v akcijo.

Londonka »Morningpost« poroča iz Ode, da sta odpluli iz Seba-stopola v Carigrad še dve topničar-ki, tako da bo imela Rusija pred Ca-rigradom 4 vojne ladje. Ruska po-morska uprava pa ima poleg tega še pripravljene 3 vojne ladje in eno tor-pedovko.

V Carigrad je dospela tudi še nemška vojna ladja »Goeben«.

Kakor poročajo iz Carigrada sta bila poslana na angleško velepos-laništvo dva voza s patronami za strojne puške, ki so tam že pripravljene. V Kiatani, kjer je etablirano vojno sodišče, so ustrelili dne 14. t. m. 18 dezerterjev, med njimi enega častnika. Mnogo drugih dezerterjev je bilo obsojenih na 8 let ječe v trd-njavah: »Daily Mail« poroča iz Ca-rigrada, da bodo tuje vojne ladje, ka-terih je pred Carigradom 12, pri prvem znaku nemirov v Carigradu izkrcale 4800 mož. Evropski del me-sta Pera, je v ta namen že razde-ljen v okrožja.

Strahovito razsaja kolera med turško vojsko. V taborišču pred Ca-rigradom je zbolelo za kolero nad 5000 vojakov. V izoliranih bolnišni-cah v Tuzli leži nad 1800 bolnih. Tu-di iz San Stefana poročajo o vedno bolj se razširjajoči bolezni. Bolniki umirajo na cestah, ker ni nikjer več prostora. Tudi turški artilerijski ge-neral Ali Rizza paša je zbolel za ko-lero ter dospel s 1600 za kolero zbo-lelimi vojniki čez San Stefano v Ezub. Sanitetne naprave v turški vojski so škandalozne, proti koleri pa se sploh ni moglo več ubraniti. Vsak dan umre pod najgrozovitejši-mi bolečinami kakih 2000 vojakov. Do sedaj je ta strašna bolezen zahte-vala med turško vojsko že nad 10.000 žrtev. Carigrad pa ničesar ne ve o teh tragičnih razmerah. »Daily Chronicle« poroča, da so v Carigra-du odprta gledališča in varieteti celo noč, kakor da bi ne stal pred vrati sovražnik.

Mirovna pogajanja.

Poročevalec »Matina« v Sofiji poroča, da je izvedel, da so Bolgari popolnoma opustili svoj namen zase-sti Carigrad, najbrže ker bolgarska vojna uprava noče izpostaviti svoj-ih vojakov, da bi se začela v njih vrstah širiti kolera. V Sofiji se do-mneva, da bo mir sklenjen pred Ča-taladžo.

Glede mirovnih pogojev Bal-kanske zveze poroča turinska »Stampa« iz Sofije, da je Bolgarska v imenu Balkanske zveze sporočila Turčiji sledeče mirovne pogoje: Bolgarska sprejme ponudbo glede premirja pod sledečimi pogoji: 1. Turška vojska se uda ali pa jo pošlje turška vojna uprava kod kontrolo bolgarske armade v Malo Azijo. Ta pogoj ima za posledico tudi predajo Odrina, Bitolje in Skadra ter mora Turčija odposlati tudi turške čete, ki so se umaknile v Carigrad. 2. Oto-manski civilni in vojaški uradi mora-jo garantirati, da se vzdrži v Carigra-du mir in red. 3. Car Ferdinand pride v Carigrad. To so pogoji za premirje, kateremu bi sledila šele mirovna pogajanja na podlagi slede-čih pogojev: 1. Turčija se odpove vsej svoji evropski posesti. 2. Kalli-fat prenese svoj sedež v Brusu. 3. Bosporus-Marmarsko morje in Dar-danele tvorijo bolgarsko mejo. 4. Morske ožine se pod kontrolo Bol-garske odpro vojnim ladjam. Bolgar-ska si pa pridržijo pravico morski oži-ni utrditi.

Poročevalec »Matina« pravi nadalje, da bo Solun proglašen za prosto mesto pod grško upravo.

Ce Turčija teh pogojev ne sprejme, izjavljajo v Sofiji baje, da bodo Bolgari te svoje zahteve iz lastne moči uresničili.

Odrin.

Iz Mustafe Paše poročajo, da se položaj od dne do dne slabša. Polo-žaj v Odrinu je naravnost obupen, zlasti vsled neprestanega deževja zadnjih dni, ki je povzročilo velike poplave. Prebivalstvo je obupano, ker skoro ni moglo dobiti živil. Vsak prebivalec dobí vsak tretji dan samo majhen hlebec kruha. Mnogo prebivalcev se je zateklo k Bolga-rom, ki pa so jih poslali v mesto na-zaj. Ob svitu reflektorjev je videti, kako se prebivalci iz Odrina in oko-lice plazijo po bojiščih in iščejo pri padlih turških vojaki hrane, seve-da zamen ker trpi tudi turško voja-štvo strašno lakoto.

Vojni poročevalec berlinskega lista »Lokalanzeiger« pa hoče slika-ti položaj pri Odrinu kot neugoden za Bolgare ter pravi, da so poplave zadnjih dni ustavile bolgarsko pro-diranje. Bolgari so hoteli izpočetka napasti Odrin od južne strani, ker so tam utrdbe najslabše, toda povode-ni, ki je dosegla krone dreves ob Marici je izpremenila bolgarski na-črt. Bolgari so se obrnili nato proti

zahodni strani Odrina. V zadnjem času imajo Bolgari mnogo izgub. Turki, ki so bili izpočetka apatični do smešnosti, se bojujejo sedaj z ne-popisno hrabrostjo. Slaba je bolgar-ska oblegovalna artilerija, od katere so poslali glavni del pred Čataladžo. Kljub zmagam ni prijaznega razmer-ja med vojniki in častniki (?) vsled česar bo imenovanih mnogo pod-častnikov za častnike. Tu se je po-ročevalec hudo urezal. V bitkah so namreč padli pri nekaterih polkih skoro vsi častniki in je popolnoma naravno, da jih je treba nadomestiti s podčastniki, kakor se to dogaja tudi drugod. Znano je namreč, da so imeli Bolgari doslej 20.000 mrtvih in 40.000 ranjenih, kakor poročajo iz Belgrada in da je med mrtvimi in ranjenimi veliko številno častnikov.

Poročevalec pravi nadalje tudi, da se bolgarski in srbski častniki ogibljejo drug drugega; dasiravno so ravno srbski častniki bolj sposobni.

Skader.

Avstro - Ogrski vojaški ataše na Cetinju je prinesel dne 5. t. m. od-govor črnogorskega vrhovnega po-veljništva na protestno brzojavko konzulov proti obstreljevanju mesta pod belo zastavo v Skader. Negoto-vost, ki vlada glede odgovora med katoliškim prebivalstvom, provzroča v mestu veliko vznemirjenje. Glas-som vesti iz okolice kralja Nikolaja je odklonil kralj vsako odgovornost in je ponudil konzulom, da hoče dati prepeljati njih rodnine v Črno goro na varno, kar pa sta avstro - ogrski generalni konzul in francoski konzul odklonila, ker bi to vzbudilo med katoličani, ki so se dali pomiriti po bombardiranju z dne 29. in 30. okto-bra le z zatrdilom konzulov, da ne bodo zapustili mesta.

Dne 14. in 15. t. m. so Črnogorci zopet obstreljevali Skader. V mestu so popolnoma razstrelili neko vojaš-nico. Turki so morali zapustiti važno baterijo Galeni.

V neki bitki pri Malguši tik Sv. Ivana Medue se je posrečilo Črno-gorcem pregnati Turke in zasesti tri vasi. Turkov je bilo kakih 3000 mož, ki so bežali in zapustili skoro vse svoje orožje in vso svojo municijo.

Iz Rjeke poročajo, da je general Vukotić sporočil, da upa najkasneje v treh do štirih dneh dospeti pred Skader, nakar se lahko prične odlo-čilna akcija. Njegova brigada se na-haja že v Malisiji. Srbske pomožne čete pa so na poti proti soteski Kiri.

Solun.

Iz Carigrada poročajo nemški listi v Berlinu, da so se dogajali pred padcem Soluna gnusni prizori. Turški častniki so baje navdušeno pozdravljali Grke in vojniki so pro-dajali svoje puške po 5 piastrov. V sredo zvečer so baje bolgarski četa-ši razstrelili turška skladišča pri So-lunu, pri čemer je bilo več ljudi ubi-tih in ranjenih. Med ujetimi Turki je izbruhnila panika, tako da so morale grške straže celo streljati. Govori-ca, da hoče Avstro - Ogrska zasesti carinski urad v Solunu je popolnoma neutemeljena in je tudi tako posto-panje popolnoma nepotrebno. Razen avstro - ogrskega konzulata je avstro - ogrska mornarica zasedla na prošnjo ruskega konzula samo še ne-ko privatno hišo.

Veliko zadovoljnost vzbuja v Atenah vest iz Soluna, da je ruski generalni konzul sporočil grškemu prestolonasledniku, da ruska vlada priznava zasedenje Soluna od strani Grške in da je podredila svoj ge-neralni konzulat v Solunu kompetenci ruskega poslanika v Atenah.

Albanija.

»Narodni listy« poročajo iz So-fije, da je predložila Angleška slede-či kompromisni predlog: Črni gori in Srbiji se odstopi skupaj 12 km široko ozemlje med Lešem in Sv. Ivanom Meduo do Jadranskega mor-ja. Avstro - Ogrska pa dobi zago-tovljeno kontrolo železniške zveze med Bosno in Solunom.

Belgradski poročevalec lista »Corriere della sera« je imel razgo-vor s srbskim trgovskim ministrom, ki je izjavil, da Srbija ne zahteva in nerazumljive častilčnosti izhoda do Jadranskega morja. Če bo imela Srbija nove trge za izvoz svojih po-ljedelskih produktov, ji ne bo treba delati konkurence Avstro - Ogrski in prenehale bodo težkoče pri skle-panju novih trgovskih pogodb. Ker želi Avstro - Ogrska odkritosrčno ozke gospodarske zveze s Srbijo, bo iz istega vzroka morala tudi dovo-liti, da dobi Srbija pot do morja. Sr-biji ni treba zagovarjati svojega sta-lišča pred Evropo, ker vsi, Rusija, Francoska in Anglija ter balkanske države razumejo njene vitalne inte-rese, zaradi katerih preliva srbski narod svojo kri na bojiščih. Ideja av-tonomije Albanije ni vzrasla med

albanskim ljudstvom, marveč samo v glavah pretendentov in ljudi, ki ne marajo imeti miru na Balkanu.

V Belgradu pričakujejo prihoda ministrskih predsednikov balkanskih držav, da se skupno posvetujejo glede konflikta med Avstro - Ogr-sko in Srbijo. Govori se, da se v kratkem sestane tudi kralj Peter in car Ferdinand. Oba vladarja se se-staneta baje še ta teden.

Grki zasedli Chalkidiko.

Vrhovni poveljnik grškega voj-nega brodovja v Egejskem morju poroča, da se je posrečilo grškemu brodovju v soboto ob 10. dopoldne izkrcati na polotoku Chalkidiki več stotnij vojaštva, ki jo je zasedlo.

Prodiranje Srbov.

Posebni poročevalec pariškega »Matina« brzojavlja iz Prilepa z dne 14. t. m., da so Srbi odložili nadaljne prodiranje proti Bitolju za 2 do 3 dni, ker artilerija na nepopisno slabih ce-stah ne more tako hitro naprej. »Dail-y Telegraph« pa poroča iz Skoplja, da je zadela neka srbska kavalerijska divizija, ki je operirala med Pri-legom in Bitoljem ob turški pešpolk in eskadrono turške kavalerije z ba-terijo turške artilerije. Srbi so na-padli Turke v bližini Dobromira in so vrgli sovražnika v močvirja pri Novaziju, kjer se je udal.

Kakor poroča »Pester Lloyd« iz Belgrada, so preizkušali tam v pet-ke oklepe firme Schneider, ki po-krivajo prsi in čelo do nosa. Oklepi so težki 3 kg in ščitijo se na daljavo 250 korakov pred krogami iz pušk, pred krogami iz vojaških samo-kresov pa še na razdaljo 10 metrov. Firma je ponudila 100.000 oklepov po 45 dinarjev oklep. Te oklepe je na-ročila baje izprva turška vojna uprava, sedaj pa sta jih nakupili Sr-bija in Bolgarska.

Balkanska zveza.

Berolinski »Lokalanzeiger« po-roča iz Pariza, da je dobila pariška kovarna za denar nalog, da naj skuje spominske medalje za vse, ki so se udeležili vojne, poleg tega pa tudi za promet namenjene zlate in srebrne novce z obrobim napisom »Confédération balcanique«. Za bal-kansko palačo, ki jo hočejo zgraditi v Skoplju, in v kateri se bodo sesta-jali delegati vseh 4 držav Balkanske zveze enkrat na leto, bo izdan arhi-tekturški tekmovalni razpis.

Carigradski »Tesver i eskiar« hoče vedeti iz zanesljivega vira, da se bo končala vojna z ustanovitvijo Balkanske zveze, ki ji bo pripadala tudi Turčija. Bolgarska se bo baje zadovoljila s pokrajina, ki ji dovo-ljujejo priti čez Dedeagač ob Egejsko morje. Odrin in Dardanele bodo ostale Turčiji. Ostali deli Makedoni-je in Albanije bodo tvorili avtonom-ne provincije. Celo ruski veleposla-nik baje podpira to morsko kačo.

Avstrijska eskadra.

Avstro - Ogrska torpedovka »Uskok«, ki je prinesla dne 14. t. m. v Solun pošto, je zopet odplula v Smirno. Vojna ladja »Zrinyi«, ki je priplula v varstvo avstro - ogrske tobačne manufakture pred Kavalo, je dobila povelje, da naj odplove v Solun, ker so Bolgari zasedli Kava-lo in vlada tam sedaj popolen mir in red. Vojna ladja »Marija Terezija« ostane do preklica v Solunu.

Avstrija in Italija.

Kakor poročajo iz Rima je začela cela vrsta italijanskih listov živah-no agitacijo proti skupnemu nastopu Italije z Avstro - Ogrsko v alban-skem vprašanju. Za nedeljo je bil sklican velik shod proti takemu skupnemu nastopu. Shod naj bi skle-nil resolucijo, ki pozivlja italijansko vlado, da naj prekliche svojo udelež-bo pri trozvezi in sklene entento z balkanskimi državami. Tudi demo-kraatični listi, zlasti »Avanti«, »Me-naggero« in »Secolo« ščuvajo s so-delovanjem poslancev Bisolati, Bar-zilai in Gortano proti Avstriji.

Danev o položaju.

Turinska »Stampa« prinaša do-pis svojega poročevalca v Sofiji, ka-teremu je dal predsednik bolgarskega sobranja Danev glede svojega razgovora z grofom Berchtoldom sledeče informacije: Avstrija se ne protivi zahtevi Srbije po pristanišču ob Jadranskem morju, pač pa zahte-va Avstro-Ogrska, da priklipi Srbija svojo železnico iz Mitrovice na bo-sanske železniške proge. S tem dobi Avstro-Ogrska izhod do Egejskega morja. Ker teče zadnji del proge proti Solunu na levem bregu Vardarja, tedaj na bolgarskem ozemlju, privoli Bolgarska, da omogoči avstro-ogr-sko-srbski sporazum, da naj ostane

ta del proge kakor oni del proge, ki gre po srbskem ozemlju, last družbe »Compagnie des chemins de fer orientaux« dokler ne poteče pogodba s to družbo, tedaj za nadaljnih 35 let. Ker so akcije te družbe večidel v nemških in avstrijskih rokah, pome-ni ta koncesija veliko ugodnost za nemške in avstro-ogrsko interese.

Manifest proti vojni.

V Sarajevu so imeli srbski de-želni poslanci dne 15. novembra zve-čer konferenco, katere se je udeležilo 28 poslancev. Sklenili so sledečo resolucijo:

Povodom konflikta monarhije s Srbijo zaradi izhoda Srbije na obal Jadranskega morja, so podali Srbi bosanskega sabora sledečo izjavo: Brezprimerne žrtve in sijajne zmage srbske armade in visoko kulturno in državno življenje Srbije upravičuje-jo popolnoma, da Srbija zopet zase-de stare srbske pokrajine, ki se raz-tezajo do obali Jadranskega morja. Stališče monarhije, ki se zavzema za nekultivirane Albance kljub temu, da ne priznava Jugoslovanom v lastni deželji njih pravic in skuša Srbom prepovedati uživanje svojih sijajnih zmag, vzbuja največje ogorčenje v vseh slojih srbskega naroda v Bosni. S tem, da izrekajo srbski člani bo-sanskega sabora svojim bratom v Srbiji in Črni gori svoja bratska ču-stva, izpolnjujejo samo svojo najsvet-jejšo dolžnost. V saboru so pričako-vali nemire, galerije so bile gosto zasedene, vendar se je seja bosan-skega sabora končala popolnoma mirno.

Na drugem mestu poročamo o velikih protivojnih demonstracijah v Zadru. Preostaja nam poročati samo še na kratko o manifestacijah v Pragi in v Berlinu. Na Žofinu v Pra-gi so zborovali včeraj češki socijalni demokratje za ohranitev miru. Mani-festacije se je udeležilo kakih 10.000 ljudi, ki so korakali nato čez Priko-pe do reprezentacijskega doma, kjer so se razšli. Na Žofinu je manifesti-ralo dne 15. novembra tudi kakih 5000 ljudi proti vojni ter so govorili na tem zborovanju poslanci Klofač, Fresl in Stribny. Na Vavlavskem tru-gu je policija manifestante razgnala. O podobnih manifestacijah poročajo tudi iz Brna.

V Berlinu so se vršila včeraj v šestih največjih dvorinah mesta ma-nifestacijska zborovanja socijalnih demokratov proti vojni, ki so se kon-čala popolnoma mirno. Govorili so tudi odposlanci iz Londona, Pariza in z Dunaja. Berolinska policija je hotela preprečiti, da bi bila govorila Anglež in Francoz, ter je izdala ukaz, da se sme na teh zborovanjih govo-riti samo nemško. O' Grady iz Lon-dona in Jaurès iz Pariza pa sta pre-prečila vmešavanje policije s tem, da sta govorila v nemškem jeziku. Vsi govorniki so se zavzeli proti vmešavanju Nemčije v vojno.

Novice s Črne gore.

(Od našega posebnega po-ročevalca.)

Cetinje, 14. novembra.

Kralj na bojišču.

Kralj Nikola je včeraj že v dru-gič prišel na bojišče južnega odreda. Sestel se je na Katrkolu z genera-lom Mitrom Martinovićem, koman-dantom primorskega odreda, in se je z njim dolgo razgovarjal o vojnih operacijah, nakar se je vrnil v svojo primorsko vilo na Topolici, general Martinović pa v svoj štab v Muričane.

Osvajanje Plava in Gusinja.

»Cetinjski Vjestnik« poroča da-nes z Gusinjom: »Danes (20. oktobra) se dovrši krvava borba osvajanja Plava in Gu-sinja, danes je slobodno dihlilo ole-denelo srce naših dragih bratov plavsko - gminjskega okrožja. Strašna azijska hijena je goltala pono-sno srbsko pleme. Kriki naših ne-srečnih bratov, ki jim je že odbila dvanajsta ura, so izzvali bolne čute naših bratskih src. Boli je bilo treba dati zdravila, bratom je bilo treba obrisati solze in težke vzdih izmu-čenih bratov pretvoriti v veselo pe-sem. Treba je bilo uresničiti zaob-ljubljeno misel našega vzvišenega gospodarja: »onam! onamo...« Prišel je usodni pričetni dan, 6. oktobra, ko so se bataljoni sinov srbske Spar-te našli združeni, da prično krvavo borbo za osvojenje in ujedinjenje na-ših neosvojenih bratov, črnogorski barjak se je vil nad ponosnimi glavami Basovega plemena od Gusinja do planine Bjelasice. Strašni vik topov in jek pušk je prodiral Komske pla-nine celih deset dni. Naša artilerija pleza po strmih stenah, počenši od Grebena nad Gusinjem, potem doli na Vizitor - planino do reke Lima, dalje po zapadni strani Gornje Ržani-ce do planine Štita; dalje po štitskih grebenih do Mokre planine in odon-

dot po vraganičnih višinah preko Čakora proti zapadnemu kraju Di-jela na krvavo bojišče kule »Djevo-jački krš«, kjer je bila krvava bitka, ki je rešila vprašanje osvajanja Pla-va in Gusinja, kjer je z njenim pad-cem opuščena tudi poslednja kula na Crvenem kršu nad Plavom, zvana kula na »Šumarcih«. Naši hrabri ba-taljoni so z nepopisno hitrostjo jurišali s planine na planino in so z juna-skimi prsi udarjali v prsi sovražni-kov in osvajali neprijateljske prirod-ne trdnjave in utrdenja. Komandant vazojevičke brigade, gosp. Kom. Vešović je drvil na svojem besnem bel-cu od topa do topa, od enega bataljo-na do drugega skozi svinčeni dež so-vražnikovih krogel in topovskih grana-t in šrapnelov, s čimur je dajal vzgled in vlivlval moči podrejenim četam za vztrajno borbo.

Po desetdnevnom krvavem boju je bila dne 18. oktobra ob dveh po-poldne zrušena in ognju predana po-slednja nada obrambe Plava in Gusin-ja. Gosti oblaki dima na tel, so bili porok Plavu in Gusinju, da ju bo za-dela ista usoda, ako se mirno ne uklonita orožju hrabre črnogorske vojske.

Komandant vojske, gosp. Vešo-vič, je ponudil starejšini Plava in Gusinja, da se mirno ukloni črnogor-skemu orožju v roku 16. ur; v na-sprotnem slučaju da bo izkusil gorke posledice svoje napake. Ali ošabni ponos tega starega sleparja ni smel dopustiti, da ga najde črnogorsko orožje s svojimi Plavljanji; on je iz-dajalsko pobegnil.

Drugi dan, dne 19. oktobra ob 10. dopoldne, je bila črnogorska vojska gospodar Plava, kjer je iz zapu-ščenih dvorov Ferovića dajal (Vešović) nadaljne odredbe za osvaja-nje Gusinja z okolico. Toda zviti Gu-sinjanji so, z izjemo malega števila uradništva, ki so po vzgledu Ferovi-ća, Riza bega in drugih zapustili Gu-sinjo, pri vходу mesto s hlebom in soljo pričakovali zmagovito črno-gorsko vojsko.

Tako je bilo Gusinje dne 20. ok-tobra ob pol 12. dopoldne svobodno črnogorsko mesto, in se je na stre-hah državnih uradov dičila črno-gorska zastava.

Ko se je odselila v tukajšnji ka-peli slovesna služba božja za dolgo življenje našega vzvišenega gospo-darja, se je oril topovski jek turške kasarne in vesela pesem hrabre črnogorske vojske, objete z brati gu-sinjskimi Srbi, po gusinjskih ulicah poleg gromoglasnih vzklikov: Živio kralji!

Pošiljajoč ta kratki dopis, to blede sliko krvavih desetnevni boj-jev, bom skrbel, da kmalu v poedinosti opišem osvojenje Plava in Gusin-ja po osvobojenju dvanajst moder-no utrjenih trdnjav.

Slovenec v službi črnogorskega »Rdečega križa«

Pred nekoliko dnevi je došel na Cetinje priprost mož iz Sore na Ce-tinje in prosil, da se mu odkaže me-sta v »Rdečem križu«, da střeže ran-jencem, kar se mu je drage volje ugodilo in se ga nastavilo v vojnem stanu, kjer vrši večinoma nočno službo pri ranjencih.

Velikansko darilo črnogorskemu »Rdečemu križu«.

Srbski milijonar Lazar Dungjer-ski je podaril črnogorskemu »Rdeče-mu križu« ogromni znesek 150.000 K in istotoliko srbskemu. Tako poroča »Naše Jedinstvo«.

Konec snega na Cetinju.

Južno vreme, ki je nenadoma nastopilo in silni nalivi so raztopili snežno odejo cetinjske planote in črnogorskih brd. Cetinje je zopet odprto za promet, od katerega je bilo toliko časa popolnoma izključe-no. Danes je šel prvi poštni avtomobil v Kotor. Tudi položaj črnogorske vojske se bo mnogo izboljšal in mar-sikateri preje nemogoči pohod bo sedaj igrača.

Kako je sedaj v Kumanovu?

Belgrad, 16. novembra.

V »Samoupravi« opisuje dr. P. Dj. vtiske s svojega pota od srbske meje do Kumanova, kjer se je bila znana velika bitka, tako - le:

... Od Preševa vozi vlak mi-mo Tabanovca, kjer je bila dne 23. in 24. oktobra obupna borba, v ka-teri se je odločila ne samo usoda Ku-manova, marveč kakor se zdí, usoda vse vojne na zapadnem bojišču. V tej bitki (pri Kumanovem, fronta se je namreč raztezala 20 km daleč do Tabanovca) je bila popolnoma raz-bit turška vojska, v kateri je zavla-dala takšna panika, da je bežala v divjem strahu, pustivši ne samo naj-boljše pozicije, marveč tudi celokup-no artilerijo.

Kako velika panika je morala zavladati med turškimi četami, se

vidi najbolj iz dejstva, da se nahajajo ob vsi progi od Tamanova do Kumanova, ostavljeni na polju, turški topovi.

Videti je tu najrazličnejše prizore: Na enem kraju se nahaja cela zaprega turške baterije, malo dalje leži top ali voz z municijo, ki je razsuta in raztresena na vse strani.

Semterjta se še vidijo mrtva trupla turških vojakov, dasi jih je bilo že nebroj sežganih in pokopanih. Čim bolj se človek približuje kumanovski železniški postaji, tem bolj izginjajo sledovi vojne.

Kumanovska železniška postaja je popolnoma nepoškodovana in v njej se še redno opravljajo tekoči posli. Toda na cesti od postaje do mesta se še sedaj vidijo sledovi obupne borbe in ogromnih turških izgub.

Na obeh straneh ceste leže topovi, vozovi, municija, razsuta na vse strani.

Turški vojaški tornistri, torbice, deli turških šotorov, vse to še vedno leži v največjem neredu raztreseno po polju ob cesti.

Mesto samo priča že po svoji zunanosti, da se je nedavno tega vršila tu najlutejša borba.

Zlasti v turškem delu mesta se vidi veliko število razrušenih hiš, iz katerih so Arnavtje streljali na srbske vojake celo v času, ko je mesto že padlo v srbske roke in ko so srbski voji bili že več kakor 24 ur v mestu.

Te hiše in sama džamija (turška cerkev), iz katere so Turki in Arnavtje najbolj streljali na srbsko vojsko, so mnogo več trpele, kakor vsa ostala poslopja.

Zanimivo je videti, kako se je krščanski življenjski kot tak legitimiral, predno je srbska vojska osvojila Kumanovo.

Nad vrati svojih prodajalen in hiš so napravili s kredo velik križ in napisali poleg besede »krščanski«, na hišah samih pa so razobesili srbsko trobojnico z velikim križem na sredi.

V Kumanovem je pravo taborišče: množica vojakov neprestano prihaja z železniške postaje, v mestu pa vlada najživahnejše življenje pozno v noč.

V belediji (v občinski hiši) se že nahajajo srbske oblasti.

Za poveljnika mesta je imenovan simpatičen major in dosedanj adjutant prestolonaslednika kraljeviča Aleksandra — Jaša Nenadović, za mestnega župana pa eden izmed kumanovskih meščanov. Obema je desna roka tamonjski svečenik in dober Srb Stejić, katerega je srbska vojska še pravočasno rešila iz turških rok gotove smrti.

Zapustivši Kumanovo, sem si ogledal vzhodne pozicije, kjer se je 23. in 24. oktobra bila ona strašna bitka, katere pomen smo spoznali še nekoliko dni kasneje, ko se je videlo, da so bili Turki tako temeljito poraženi, da niso niti mislili več na kak odpor, marveč so bežali v divjem begu, preganjani od srbske konjenice.

Turška vojska je bila utrjena na vrhu Zebrnik, kakih 7 do 8 km od Kumanova. Tu je bila nameščena tudi turška artilerija, takisto tudi na poziciji, imenovani Zabovce, na desno od Zebrnika.

Pehota je taborila na holmu Plojeve, jugovzhodno od Zebrnika. Na potu južno od Zebrnika v mali dolinici je še sedaj videti več topov in topovskih vozov, ki so jih Turki pri begu z Zebrnika tu ostavili.

Na Plojevcu, od koder je operirala turška pehota, v smeri proti Mlado-Nagoričanu, se nahaja ogromna količina izstreljene municije. Samo na eni mali zasedi sem našel sto praznih patronov, ki jih je izstrelil samo en turški vojak. Tudi pri Plojevcu je Šupljji Kamen, od koder se streljali Turki z najtežjimi topovi na srbske pozicije pri Mlado Nagoričanu.

Glavno srbsko taborišče je bilo na holmu Buzinska Mala imenovanem.

Te srbske pozicije so napadli turški voji z Zebrnika, Pričinske Male, Šupljega Kamna in s Klačevaškega Crvenega Kamna.

Smrtonosne so bile operacije turške artilerije s pozicij Klačevaškega Crvenega Brega vse dotlej, dokler se srbskemu topništvu ni posrečilo ponovno zavzeti pozicije na Buzinski Mali.

Od tega momenta se je hitro menjala situacija: srbski voji so polagoma, a nevzdržno potiskali Turke iz njihovih izredno ugodnih in utrjenih pozicij, dokler ni turški vojski končno klonil pogum, da je jela v neredu bežati, ostavljajoč za sabo ne samo ogromno število mrtvih in ranjenih, marveč celo svojo artilerijo, municijo in velik del svojih šotorov.

Tu je še videti 300 do 400 mrtvih Turkov, strašno razmesarjenih od šrapnelov, samo na pol zakopanih...

Pri Kumanovu je bilo maščevano Kosovo in Turkom je bila odplačana ne samo glavnica, marveč tudi dober del obresti.

Štajersko.

Iz Celja. (Zadnja sodnijska imenovanja za Spodnje Štajersko) so taka, kakoršnih smo Slovenci pod Hohenburgerjem že navajeni. Povsod samo preziranje in zapostavljanje slovenskih uradnikov. Za predstojnika okrajnega sodišča v Rogatcu je imenovan dr. Josip Oswatitsch, za sodnika v Šostanju Friderik Jaklitsch, za Velikovec dr. Franc Fürstbauer, dočim sta bila Alojz Nendl in Ivan Kralj imenovana samo za sodnika v graškem okrožju brez stalnega sedeža. Dr. Franc Fürstbauer je sicer starejši, kakor onadva, pa slovenščine sploh ni zmožen. On slovenščine niti ne lomi, ter lahko trdimo, da ga ljudstvo ne bode razumelo in on ne bode razumel ljudstva. Velikovski okraj, kjer bode sedaj služil, pripada po svoji veliki večini slovenski narodnosti. Zares ubogo ljudstvo, ki je takemu sodniku izročeno! Ministrstvo bode v naprej moralo istočasno z imenovanjem takih uradnikov imenovati dobre tolmače za slovenski jezik, ki se takim uradnikom še posebej prideli. Ako to državo tudi nekaj velja, nič zato; denarimamo, posebno, kadar ga je treba za Nemce. Jaklitsch je mlajši, kakor Nendl in Kralj. Ta sicer zna kolikor toliko slovensko, čeprav je njegovo jezikovno znanje še vedno zelo pomanjkljivo. Nepoučeno ljudstvo misli, če bere taka imenovanja, da so čisto pravilna, n. pr. Oswatitsch, Jaklitsch so vendar slovenska imena. Da, da, Oswatitsch je rojen Slovenec, pa hud nasprotnik slovenskega jezika. Jaklitsch pa je iz Kočevja Kranjskem doma in ravno tako naš nasprotnik. Nendl in Kralj sta Slovenca, bodeda pa morala biti zadovoljna, da bodeda vsak čas od enega sodišča hodila k drugemu pomagat. To se nalašč tako godi. Vednega potovanja in nestalnosti sita bodeda končno sama prosila za kako stalno službeno mesto in bodeda na ta način po ovinkih čez eno ali dve leti vendarle prišla na Kranjsko, kamor ju justična uprava namerava spraviti, samo, da sedaj še zaradi lepšega tega ne stori.

Štajerski deželni šolski svet je imel dne 14. novembra sejo, v kateri je stalno upokojil def. učiteljico Jožefo Wutt pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in ji obenem izrekel priznanje za njeno delovanje, dalje stalno upokojil nadučiteljca Božidarja Weinhardta na Dornovi pri Ptuj in začasno upokojil def. učiteljico v Smarju pri Jelšah, Leopoldino Hoeschewar, def. učitelja v St. Petru pri Mariboru Rudolfa Mencina in def. učiteljico v St. Ilju nad Mariborom Marijo Danko. Def. učiteljici v Hočah Ceciliji Teržan je dovolil začasno upokojitev še eno leto.

Celjsko gimnazijsko vprašanje. Poseben šolski odbor, ki se je v Celju sestavil za pospeševanje naše gimnazijske zahteve, je izdelal obširno spomenico o celjskem gimnazijskem vprašanju in jo izročil vsem slovenskim in menda tudi slovanskim poslancem. V tej spomenici se obširno navajajo nedostatk sedanjih, »nemško-slovenskih gimnazijskih razredov« in ob enem vzroki, ki govore za upravičenost slovenske zahteve po slovenski višji gimnaziji v Celju. Spominjamo se te zadeve toliko bolj, ker pravkar beremo v listih poročilo »Hrvaške korespondence«, da je predsedstvo hrvaško-slovenskega parlamentarnega kluba zahtevalo od ministrskega predsednika za ustavitev obstrukcije »ureditev razmerja med Slovenci in Nemci na juž. Štajerskem in Koroškem«. To je po našem mnenju povedano presplošno; na kako ureditev razmer bodedo mogli namreč to še le takrat misliti, ko bo eden ali drugi del politične uničen. Nacionalna nasprotstva so pri nas prehuda, sedanje razmere za nas prekrivne, da bi mogli misliti na kako njihovo ureditev v smislu katerega premirja, katerega bi zahtevali Nemci gotovo na podlagi sedanjega statusa quo. Ali kake spremembe sedanjega že itak za nas zelo krivičnega stanja v prilog Nemcem bi naši državni poslanci ne smeli pripustiti pod nobenim pogojem in ravno to bi bila enostranska rešitev celjskega gimnazijskega vprašanja. Nemci bi naj dobili za svoj zavod novo poslopje, mi bi pa naj s svojimi ponižnimi gimnazijskimi razredi nadalje regirali v odvisnosti od raznih nemško-nacionalnih Proftov in v zasebnem posloplju, ki ni bilo nikoli zidano v šolske namene? Nemci so ustanovili v Celju na tistem trgovski šoli za dečke in deklice, za kateri dobivajo od vlade ogromne subvencije. Od iste vlade, ki ne privoščijo Slovencem v Celju šol, ki pusti hladnokrvno poginjati v slabem šolskem posloplju 400 slovenskih šolarjev, ki nam ne da višje gimnazije in sposobnega posloplja za njo! Ali Nemci še nimajo dovolj! Zahtevajo še nemško državno obrtno šolo v Celju! Celjsko šolsko vprašanje bi nudilo pozitiven, pravičen in nedvomno popularen povod za najostrejšo taktiko spodnještajerskih drž. poslancev v parlamentu! Apeliramo

na nje v imenu cele naše javnosti, da naj na celjsko šolsko vprašanje ne pozabijo!

Iz Celja. (Vprašanje »Slovenskega Branika«.) Ravno te dni berem po narodnih časopisih poziv C. M. D., naj bi Slovenci naročili njeno glasilo »Slov. Branik«. Ne bom apodiktčno trdil, ker nimam pri roki letnega računa C. M. D., pa zdi se mi, da družba pri listu precej doplača, ne da bi imela od njega kak poseben dobiček. »Slov. Branik« je razširjen kvečjemu med gospodo, ki vspodbujanja za delovanje v prid C. M. D. ne potrebuje, med najširše ljudske sloje pa prav malo pride. Ali ne bi kazalo listovo obliko spremeniti, znabiti po vzgledu klerikalnega »Narodnoobr. Vestnika« in ga potem prilagati vsem narodnim časopisom vsaj vsak drug ali tretji mesec? Potem bi moral dobiti »Slov. Branik« poljudnejšo vsebino in odgovarjal bi nedvomno veliko bolj svojemumu namenu, osobito pa potrošku C. M. D. za ta list. Čitali bi ga najširši ljudski sloji po vseh slovenskih pokrajinah; mali provincijalni listi pa bi bili prej ko ne veseli, da bi mogli svojim bralcem ponuditi na ta način kaj več koristnega čtiva. O stvari sem že govoril z več prijatelji, ki so bili vsi istega mnenja. Morda bi bilo C. M. D. mogoče ta nasvet upoštevati.

Iz Celja. K jezikovnem konfliktu v tukajšnji »nemški« cerkvi smo dobili sledeče pojasnilo: »V stari klošterski cerkvi, ali kakor jo per nefas imenujejo, v »nemški« cerkvi je opravljal vpokojeni župnik Sattler po maši običajno molitev v slovenskem jeziku. Nekega dneva pride neka mlada ženska v sakristijo in zahteva to molitev v nemškem jeziku. G. S. ji je odgovoril, da je cerkev namenjena Slovencem ravno tako, kakor Nemcem (drugi duhovnik itak moli dotično molitev po svoji maši v nemškem jeziku) in da ne gre političnega prepira nositi v cerkev. Od tega časa naprej pa so se ponavljali v nemških listih napadi na župnika Sattlerja in se je pozivalo opata, da naj to »razvado« odpravi. No, dasi-ravno je prihajalo k Sattlerjevi maši slovensko ljudstvo in dasi je klošterska cerkev podružnica v celjski župniji, ki šteje več ko tri petine slovenskega prebivalstva (med takozvanimi Nemci je še morda tretjina protestantov), je vendar opat prepovedal Sattlerju maševanje v »nemški« cerkvi, dasi je bil ta celo pripravljen opravljati dotično molitev poleg slovenskega tudi v nemškem jeziku. Ponavlja se kakor pri škofu tako pri vseh njegovih podložnih vedno ena in ista prikazen: če nemški, celo protestantski renegati le z mazinem zganejo, se jim vselej vstreže, četudi se pri tem tlači narodne pravice katoliških Slovencev. Tako mirno pa celjski Slovenci ne bodedo vtaknili zausnice, ki nam jo je dal naš »slovenski« opat, v žep, temveč se bodedo vedeli braniti.« — Nimamo navade, da bi se vtiliki v cerkvene zadeve, ta zadeva je pa po pisanju nemških listov postala zanimiva tudi za nas, zlasti vsled sramotnega popuščanja našega ljubega g. opata. Zato bodedo radi eventuelne korake, ki se bodo v tej zadevi storili, podpirali.

Iz Slovenske Bistrice. (O genj) je izbruhnil v Pirchanovi tovarni za vato, a so ga k sreči hitro opazili in pogasili. — (Mrtvega) so našli v Smartnem na Pohorju bivšega mešarskega mojstra Antona Korena, po domače Povha.

Iz »Gonobic« se nam piše — tako poroča »Dan« o neki ženski, ki je hotela iti namesto druge v kajho. Da slovenski dnevnik »Dan« ne ve, da so »Gonobic« slovenske Konjice je naravnost sramota. Bolje, da »Dan« iz graških nemških listov pobrane novice opusti, kakor da pači naša lepa slovenska imena, kakor to dela navadno nemškutarski »Štajerci«, ki pozna samo Petavo, Maksavo itd. namesto Ptuj, Makolje itd. Pri nas je »Danov« »Gonobic« provzročil povsod veliko smeha in celo Nemci se smejijo. Svetujemo torej »Danu«, da pusti nas iz »Gonobic« pri miru.

Aškerčeva slavnost v Smarju pri Jelšah se vrši dne 8. decembra. Priredi jo »Politično in gospodarsko društvo za šmarsko-rogaško-kožjanski okraj«. Slavnost obsega dva dela: prvi (resni) del z raznimi koncertnimi, pevskimi (šentjurski pevski zbor) in godbenimi točkami (celjska narodna godba), slavnostnim govorom (dr. Fr. Ilešič), Aškerčevo enodjanko in z deklamacijami Aškerčevih pesnitev. Drugi (zabavni) del bo obsegal srečolov, ples in razne druge zabavne točke. Seveda se bodo tudi med prosto zabavo vrstile razne pesmi. Prireditev se bo pričela ob 5. popoldne. Obeta se velika udeležba iz šmarskega in sosednjih okrajev. Aškerčeva slavnost v Smarju bo edina te vrste, edina proslava velikega pokojnika na Štajerskem sploh. Zato je gotovo umestno, da se zbeto ta dan v Smarju ne le ožji domačini (katerim je suomin na Aškerca kot

nekdanjega šmarskega kaplana še vedno drag!), ampak vsi Aškerčevi čestilci iz cele Spodnje Štajerske. Slavnost se vrši v veliki dvorani Habjanovega hotela, ki obsega več sto ljudi.

Poročil se je Josip Kodré, živinozdravnik v Zalcu, z gđno. Julko Brinovc z Vranskega.

Drobne novice. Iz Konjic nam poročajo: Naši občinski očetje so sklenili, da se bode pobiralo l. 1913 60% občinskih doklad. Sedaj gospodari že novi občinski odbor. In g. urednik, ali je mogoče, da eksistirajo celo v Ljubljani časnikarji, ki ne vedo, da pomenja nemška spaka Gonobitz slovenske Konjice? Nek ljubljanski dnevnik, razume se, da ne »Slov. Narod«, je namreč pred kratkim imel neko notico »Iz Gonobit«. — Od Sv. Miklavža pri Ormožu nam poročajo: Obesil se je v Vinskem Vrh 77 let stari viničar Blaž Hovat. — Iz Ptujja. Mestna občina misli prodati erarju takozvano malo vojašnico z nekaterimi bližnjimi poslopji za 70000 K. Ta poslopja mislijo potem podreti in na dobljem stavbišču zidati poslopje za okrajno sodnijo. — Iz Maribora. Kakor poroča »M. Z.«, je ustrelil g. Hittl v revirju g. Kormanu v Cinzatu lepega, 35 kg težkega divjega kozla.

Koroško.

Brez primere... Amtschimmel pri c. kr. deželni vladi v Celovcu je spal spanje pravičnega celih 18 mesecev; vstal je zdaj prenovljen, — ogrnjen z novim plaščem. Dobili smo novega deželnega predsednika. Kako je tako dolgo spanje mogoče? V našem časopisu so bile že dostikrat popisane šikane deželne vlade, kakor tudi okr. glavarstva napram Boroveljskemu Sokolu, kateremu se je prepo-vedalo nositi kroj, kakršnega sme sicer nositi vsak državljani in prirejati veselice, katere niso posebej v pravihli označene. Če bi pa ne bilo društvo dovolj tudi oprežno, doletela bi ga že davno usoda razpusitve. Naj omenimo v kratkem zgodovino cele afere. Mar sikateri bralec, se bode z ogorčenjem posmehnil: Ko se je Boroveljski Sokol ustanovil leta 1909, ni bilo nikakih zaprek od vladne strani. Sokol se je mirno razvijal, prirejal izlete, nastope in veselice. Koncem leta 1910 je nastopil službo c. kr. okrajnega glavarja g. pl. Reiner, dne 5. majnika 1911 je priredila G. S. Z. h kateri pripada tudi Boroveljski Sokol izlet na Koroško-Kranjsko mejo. Tudi B. S. je naznanil pri c. kr. okr. glavarstvu svoj polet. Toda to pot smo se vračunali! Pozabili smo, da je med tem nastopil novo vlado pl. Reiner — zvest ljubljeneec »Volksrata«. Le-ta nam je kratkoma izlet v kroju prepovedal čes: da sokojski kroj ni pri koroškem ljudstvu v navadi in da, prejšnji glavar, kaj je nam dovolil nositi kroj, ni pomislil, kako nevarna da lahko postane ta noša za mirno (!) koroško ljudstvo. — Da si pa mi kroj za vedno zasiguramo, obrnil se je odbor na župnega odbornika br. dr. Kušarja v Kranju kateri je takoj vložil pritožbo na notranje ministrstvo, prepis iste se je pa izročil g. drž. poslancu Grafenauerju. Med tem, ko smo mi čakali poldrugo letu na odgovor, so si prizadevali gg. poslanci Ravnihar, Rybaf in Grafenauer, da nam izvojujejo pravico nositi kroj. Prvi je radi te zadeve uležel celo interpelacijo v drž. zboru na notranjega ministra. Naš zastopnik je osebo prosil pri c. kr. dež. vladi za pospešitev naše pritožbe. A vse zastoj! Danes po preteku poldruga leta smo dobili od deželne Koroške vlade, pri kateri je nastopil službo novi deželni predsednik, prepoved nositi društveni kroj, brez ne da bi bil naveden kak vzrok. Pričakovali smo že vsaki trenutek ministrski odlok a dobili šele prepoved od dež. vlade, proti kateri se lahko tekom 4 tednov pritožimo na ministrstvo notranjih zadev. Ker se bode pritožba tudi na vsak način naredila, se nehote vprašamo: Ali smemo sploh še kaj zaupati našim pravičnim vladi? Kje je naša pritožba, katerega se je predpoldrugim letom poslala na ministrstvo, žalibog potom c. kr. dež. vlade? Ali ne bode dež. vladni Amtschimmel volzil naše ponovne pritožbe po predalih zopet tako dolgo, da zamenja sedanjí predsednik svojo suknjo in potem bode šla zopet za — gotova sredstva? Kje da je pritožba radi prepovedi tombole in veselice, se sploh ne ve. In ko je odhajal predsednik Hein, so pisale Celovske »Freie Stimmen«, da je bil prijatelj tudi mirnih Slovencev (nemškutarjev). Na tem mestu se pa ponovno naprosijo gg. slov. poslanci, naj posvetijo v koticke koroške — mecedonske vlade. Več članov Boroveljskega Sokola.

Koroški učiteljski zakon — sankcioniran. Zakon glede reform učiteljskih plač, katerega je sprejel

koroški deželni odbor že skoro pred enim letom, je ostal kljub raznim prošnjam učiteljev in drugih korporacij še vedno brez sankcije. Stvar je bila zelo mučna za učiteljstvo, kakor tudi za druge merodajne kroge. Končno je prišla iz Budimpešte vest, da je cesar podelil zakonu sankcijo.

Obsojen predrzen vlomilec. V mesecu avgustu je prišel v Celovec 32letni zidarski pomočnik Peter Veljačič iz Hrvaške, kjer je predsedel večletno ječo zaradi številnih tatvin, ki jih je izvršil na Kranjskem in Hrvaškem. Veljačič je silno predrzen in nepopoljšljiv tat. V Celovcu se je takoj zopet lotil svojega rokodelstva. Ko se mu je posrečilo več manjših tatvin, je postal podjeten in še bolj predrzen. Nekega večera se je pripeljal s tovornim vozom pred neko prazno vilo ob Vrbskem jezeru ne daleč od Krive vrbe. Vlomil je v vilo in začel nositi razno blago, kakor perilo, posodo in končno tudi opravo na voz. Malo je še manjkalo, da ni izpraznil cele vile, ko ga slučajno zalotil hšnik. Veljačič je pobegnil v Rožno dolino, kjer so ga aretirali. Pri obravnavi je cinično vse tatvine priznal in le obžaloval, da se mu ni zadnji poskus posrečil. Sodišče ga je obsodilo v 2 leti težko ječo in v izgon iz vseh avstrijskih dežel.

Primorsko.

Potovalno knjižnico je ustanovilo tolminsko učiteljstvo. Knjižnica ima do sedaj 10 serij in približno 200 knjig, ki jih bodo razpošiljali po tolminskih vaseh. Za prihodnjo zimo se razširi knjižnica še za 5 serij.

Zadeva Faganelov v Mirnu se je končno popolnoma pojasnila. Preiskava je dognala, da se je v začetku, kot je to običajno — preveč govorilo o raznih hudobnih načrtih Faganelov in da se je cela zadeva pretiravala. Med drugim se je družino celo sumilo, da so hoteli ubiti enega svojih upnikov. Toda tudi to se je izkazalo kot neresnično. Na predlog državnega pravdnštva so izpustili iz zapore mater Karolino Faganelovo, sina Janka in knjigovodjo Vugo. Državno pravdnštvo je ustavilo nadaljno postopanje in je tožila brata Teodorja in Pavla Faganela ter dirigenta Ivana Kondarja le zaradi konkuza.

K aretaciji tržaškega bankirja Neumana. V Florenci je policija že dalj časa vedela, da se nahaja v mestu iz Trsta pobegli bankir Neuman. Toda iz lastne inicijative ga policija ni hotela aretirati. Kmalu na to se je odpejal Neuman v Paris, od tam v Rim in se je na to zopet vrnil v Florencio. Med tem časom je dobila florentinska policija iz Trsta poziv, da naj Neumana aretirajo. Neuman je stanoval s svojo enoletno hčerko pri neki florentinski meščanski rodbini. Pet ostalih otrok pa je pustil v Trstu pri svojih sorodnikih. Ko so vstopili v njegovo sobo — bilo je precej zgodaj jutraj — policijski komisarji, je Neuman najprej skušal utajiti svoje pravo ime. Toda končno se je udal in je začel bridko jokati. On zanika krivdo in pravi, da je polom povzročil njegov kompanjon Jovanović, ki je tudi pobegnil in o katerem nimajo še nobene sledi. V ročni prtljaji Neumanovi so dobili več kot 100.000 kron v raznih vrednostnih papirjih. Neumana bodo v kratkem pripeljali v Trst, kjer se bodo nadaljevale preiskave in kjer se bo vršila na to obravnava, ki bo gotovo precej zanimiva.

Iz strahu pred vojno je pobegnilo, kakor poroča »Edinost«, iz Pulja minoli teden okoli 50 mornarjev. Od teh begunov sta dve tretjini ogrskih Židov.

Zastrupljeno mašno vino. Kakor smo že poročali, so izvršili neznanci atentat na škofa dr. Antona Mahniča s tem, da so mu zastrupili mašno vino v kelihu. Slučajno pa škof tega vina ni pil, marveč njegov tajnik dr. Palčič. O tej zadevi pravi dr. Mahnič sledeče: Vino za maše mi oskrbuje moj večletni zvesti in udani komornik, o katerega nedolžnosti sem popolnoma prepričan. Tudi na predvečer atentata je prinesel vino v zakristijo. Ker sem bil zjutraj nekoliko bolehen, prosil sem dr. Palčiča, da on opravi prvo mašo namesto mene. Komaj je dor. Palčič pred altarjem pokuš pripravljeno vino, napadli so ga silni krči, prekinili je moral začeto mašo in prenesli so ga domov. Njegovo stanje je še vedno zelo slabo in ni še gotovo, če ga bo mogoče rešiti. Škof trdi, da so morali zločinci vlomiti s ponarejenimi ključi v zakristijo, kjer je bilo pripravljeno mašno vino. Ostanek zastrupljenega vina so poslali na graško univerzo, kjer bodo vino kemično preiskali. Škof pravi tudi, da je mogoče, da ne zadene nikogar kazen.

Protislovenske demonstracije v Zadru. V soboto so priredili Italijani v Zadru velikansko in zelo hrupne demonstracije proti Slovanom, demonstracije bi bile lahko postale za marsikoga usodne, da niso bili Hrvati, Srbi in Slovenci toliko previdni in pametni, da so laške razgrajče pustili.

popolnoma na miru in se niso prav nič zmenili za njihove sovražne in grozilne klice. Povod za laško demonstracijo je dal Lloydov parnik, ki je peljal v Črno goro močno ekspedicijo ruskega Rdečega križa. Na pomolu so se zbrali Slovenci. Hrvati in Srbi, ki so navdušeno pozdravljali severne brate, ki hite na pomoč slovenskim junakom v boju za pravico, za njihovo prostost in svobodo. Sprejeli so jih z navdušenimi klici med petjem črnogorske narodne himne. Obenem pa so se zbrali na pomolu tudi Italijani, ki so začeli strašno kričati. Vpili so med prepevanjem laških pesmi: Doli s Srbijo! živel Italija, živel avstrijski Zagreb! živel Cuvaj! živel avstrijski Zader! Doli z vsemi Slovani! Hrvati Srbi in Slovenci, kakor rečeno, na ta izbruh italijanske kulture niso reagirali in so jih pustili popolnoma na miru. Pozdravili so še enkrat dostojno ekspedicijo in šli mirno domov. V primerni razdalji so jim sledili demonstranti, ki so uvidevali, da ne dosežejo svojega cilja, šli pred namestniško palačo, kjer so še enkrat začeli kričati. Toda zaman, nihče se ni zmenil za nje in razšli so se hripavi in odšli poparjeni domov.

O hitrosti goriške pošte priča dejstvo, da so dobili adresati, stanujoči v neposredni bližini poštnega poslopja v nedeljo dne 17. novembra t. l. časnike in pisma ob 11. dopoldne v roke. Zakaj to? Ker je navadni pismonoša obel. Ves promet se je ustavil v tem okolišču za 1 in pol ure. Res lep red vlada na poštenu uradu, kjer menda dela vsakdo kar hoče. Zgodilo se je že, da so bila dostavljena pisma ob 2. popoldne, ker je bil pismonoša klican k sodniji za pričo. Gotovo ni nikakega nadzorstva, pismonoše prihajajo v urad kadar hočejo, uradniki jim nič ne rečejo, ker se boje, da dobe nos »radi preostrega nastopa«, kakor se je že pripetilo nekemu zelo vestnemu uradniku slovenske narodnosti. Red mora biti na goriški pošti, za to hočemo poskrbeti.

Arretirali so v Trstu na predlog reške policije 17letnega mehanika Ivana Basela iz Ljubljane. Basel je ukradel na Reki zlato uro z verižico in skupni vrednosti 160 kron in pobegnil.

Napredek Slovanstva v Istri. V Pazinu se je sestavil poseben kurtorij pod načelstvom župana dr. Kureliča, ki si je stavil nalogo, da ustanovi v Pazinu privatno žensko učiteljsko. Po dolgem in napornem delu se je kurtorij posrečilo, da se je učiteljske ustanovilo. Prvi tečaj ženskega učiteljskega v Pazinu se odpre že drugi mesec, kandidatinje za ta tečaj se sprejemajo do 30. t. m.

Zavedno slovenska občina je vsekako mestna občina v Dubrovniku. Deželna zveza za tujski promet za Trst in Istro je pisala občini v Dubrovniku italijansko pismo glede nekaterih informacij. Občina pa je vrnila italijanski dopis s pripombo, da je uradni jezik te občine srbsko-hrvaški. Lahi se seveda silno zgražajo nad to dozdnevno predrznostjo, pišejo v njihovih listih dolge članke o tem zlodejstvu, toda vse jim nič ne pomaga, Slovan - tlačan gre na dan, Italijanom postaja na slovenskih tleh vroče in če se tako tarnajo ali napadajo, ne bodo dosegli v očigled slovenske samozavesti in vzajemnosti prav nič.

Dnevne vesti.

— Za tlačene in zaničevane. »Slovenec« je priobčil v soboto govor, ki ga je imel prof. Jarc v državnem zboru. Ta govor nas ni razočaral, ker nismo mnogo pričakovali. Prof. Jarc skrbi predvsem, da se občinstvo ne razvadi in da so njegovi volilci tudi z najskromnejšimi govorčki zadovoljni. Za tlačene in zaničevane je govoril prof. Jarc; to se pravi, prijelam je Cuvaja. Hvalimo in odobravamo vsak nastop proti Cuvaju, a ker je prof. Jarc že imel besedo in torej priliko, povedati marsikaj koristnega, zato prav obžalujemo, da se ni bolje spomnil tlačenih in zaničevanih Slovencev. Novi paša v Koroškem vilajetu je že pokazal svoje krepilje. Pred par dnevi je prof. Jarc nadržal nemškega poslanca Pantza in je njegov takratni nastop pokazal, da so slovenski klerikalci zadovoljni z novim koroškim deželnim predsednikom. A komaj je novi paša zavzel svoje mesto, je napram borovelskemu Sokolu pokazal, da se neče nič razlikovati od svojega prednika. A vendar ni prof. Jarc v svojem govoru »za tlačene in zaničevane« z nobeno besedo omenil te stvari, kakor tudi ne mnogih drugih, ki bi zaslužile, da se jih v državnem zboru ožigosa. Čudno previdni so ti klerikalci pri izbiranju tistih, ki so tlačeni in zaničevani ali pa še pri obstrukcijskem boju ne znajo zatajiti svoje lakajske nature.

— Osvežujoča nevihta. Ko je izbruhnila vojna na Balkanu, je v svoji številki z dne 27. oktobra pisal »Oesterreichs - katholisches Son-

tagsblatt«: »Temeljita nevihta osvežuje in čisti težko ozračje in smojenja, da bo končno npravnstveni in gospodarski dobiček Evrope zelo velik, ako pride do splošne vojne...« Nemška klerikalna gospoda si torej želi splošno evropsko vojno, češ da bo od tega imela Evropa dobiček v moralnem in gospodarskem oziru. Da bi bile v moralnem oziru vojne koristne, doslej še nismo čuli, pač pa je vsakemu šolarčku znano, da zlasti vsled dolgo trajajoče vojne ljudje podivjajo. Iz človeka postane v vojnem času zver, kar pa menda ni v načelih morale. In gospodarske koristi! Ob času aneksijske krize l. 1908. in 1909. smo imeli v Avstriji samo delno mobilizacijo, a vendar je nas ta akcija stala toliko, da še sedaj komaj dihamo. Denar se je tako podražil, da ga je težko dobiti celo proti najvišjim obrestim. In sedaj naj pride še do splošne evropske vojne, v kateri se bodo majali temelji držav! Naj se ta vojna konča tako ali drugače, eno je gotovo, da je v tem slučaju gospodarski polom, bankrot na vsi črti neizogiben! To bo ves »moralni in gospodarski dobiček Evrope«, o katerem sedaj sanja klerikalna gospoda okrog lista »Oesterreichs katholisches Sonntagsblatt«!

— Bauchingerji na delu. Kakor je znano, se je nižjeavstrijski poslanec Bauchinger ob začetku balkanske vojne v delegacijah izrazil, da si nemški klerikalci še niso na jasnem, kdo jim je bližji, ali mohamedanski Turki, ali pravoslavni Bolgari, Srbi in Grki. Od tega časa je že pretekel približno en mesec in v tem času se je malo zjasnilo tudi v glavah raznih Bauchingerjev. V navzočnosti poslanca Bauchingerja se je namreč te dni vršilo v Dunajskem novem mestu zborovanje nižjeavstrijskih kmetov, na katerem se je med drugim sklenila tudi ta-le resolucija: »Nižjeavstrijski kmetje izražajo svoje simpatije in zadovoljstvo kmetstvu bolgarskemu narodu zbog njegovih svetovnozgodovinskih vojnih uspehov, ker hoče ta narod v svoji modri previdnosti z našo državo negovati odnose dobrega sosedstva.« Torej po enem mesecu so Bauchingerji že odkrili svojo ljubezen do Bolgarov, dočim uboge Srbe še vedno sovražijo bolj kot Turke. Za to so ti Bauchingerji sklenili tudi resolucijo te-le vsebine: »Politični emisariji in agenti Srbije, ki se prištevajo celo med člane avstrijskega državnega zbora, opravljajo v zadnjem času z naše parlamentarne tribune čisto nemoteno posle Srbije. Mesto da bi v tem veleresnem času svetu kazali svojo moč in odločnost v obrambi proti zunanemu sovražniku, opravljajo veleizdajalske posle v avstrijskem parlamentu samem.« — Duhovita ta resolucija, ki nima ne glave, ne nog, sicer ni, toda kaj pametnejšega se od Bauchingerjev pač ne more zahtevati. Saj so se v enem mesecu že toliko spametovali, da so odkrili svoje čuteče srce za Bolgare. Počakajmo še en mesec, morda jih v tem času razsvetli duh sveti, da bodo tudi v »srbskih emisarijih in agentih« zazrli prave avstrijske patrijote!

— Iz sodne službe. Kanclist Teodor Tofant pri sodišču v Ilirski Bistrici je postal pisarniški oficijal.

— Odlikovanje. Cesar je odlikoval vpokojenega šolskega slugo na državni realni v Ljubljani Ivana Skubeta s srebrnim zaslužnim križcem.

— Danes zvečer je javno predavanje v Mestnem domu. Predava profesor dr. Fr. Ilešič o kraljeviču Marku v jugoslovanskih pesmi in zgodovini. Vstop prost. Prostovolni prispevki za zavod sv. Nikolaja v Trstu.

— Nabiralna pola št. 653 za Balkanski rdeči križ izkazuje 127 K 72 v. Darovali so povečini uslužbenci Sarcove pralnice, Bonačeve kartonažne tovarne in knjigovoznice. Lep zgled človekoljubne požrtvovalnosti. V kateri drugi hiši se bo nabrala še taka vsota?

— Krasne razglednice državne obrtne šole in pa rimskega zidu na Mirju je založila tvrdka Iv. Bonača. Posebno lepa je slika rimskega zidu, v čegar ozadiju se ponosno dviga državna obrtna šola.

— Oficijalni kandidat S. L. S. Vintar pogorel. Iz Novega mesta: Usoda Vintarjeve kandidature za prečinski županski stolec zopet kaže, da je nekdanja »železna« disciplina v klerikalni stranki razmajana in da so avtoritete izgubile veljavo. Prof. Jarc sam je na shodih Vintarja oficijalno proglasil za županskega kandidata. Vintar je na ta račun zapravil blizu 1000 K za agitacijo, zdaj pa pri volitvi župana tak — fiasco. Komaj 6 glasov pravijo, da je dobil Vintar, med temi 6 glasovi je bil tudi njegov. Njegov nasprotnik je dobil 18 glasov, torej dvakrat več kot Vintar. Izgovor, da se je šlo stranki samo za to, Vintarja sploh spraviti v odbor, je zelo piškav in diši po prav-

ljici o lisici in kislem grozdju. Kajti stranka si daje sama sebi slabo spričevalo, če ji gre že tako slabo, da bi takega »katoliškega« poštenjaka kot je Vintar ne spravila tudi brez posebne agitacije, ne da bi bilo Jarcu samemu prirejati shode za Vintarja in zraven so najeli še pomočnika iz sosednje občine, očeta Stemburja, na županski stol. Sicer pa je Vintar na shodih in pri agitaciji izrecno nastopal kot kandidat na županski stolec, vsaj je na ta račun Zaločanom in Ločanom obljuboval mostove čez Krko, saj je v zadnjih dneh po občini slepomih celo za obljubo, da če bo on župan, preskrbi občini 30.000 K podpore, ki mu jo je Jarc za ta slučaj že obljubil. No, in kaj je bilo tik pred volitvijo? Župnik sam se je potrudil v gostilno, kjer je bil zbran cvet Vintarjevih kandidatov in župnik je Vintarja pokaral, češ, »Vintar, kaj pa vendar mislite, da nam nagajate, saj ste že bili župan, pa ste odstopili, čemu bi zdaj zopet radi bili župan?« Vintar, vse zmeden je na to odgovoril: »Gospod župnik, kaj pa čem, če me pa ljudje hočejo imeti za župana.« — No, kako so ljudje Vintarja hoteli imeti za župana, se je izkazalo, ko je Vintar moral sam sebe voliti, da je dobil 6 glasov proti 18 za nasprotnega kandidata. Omenjamo to, ker se Vintar izgovarja, da on na noben način ni hotel biti župan in če bi bil tudi izvoljen, bi se bil odpovedal in raje plačal globo. Ni torej zmagala oficijalna S. L. S., nego zmagal je župnik, ki je to pot držal svojo besedo, da Vintarja ne mara. Zakaj ga ne mara, to smo že povedali. Značilno pa je še to: Pred volitvijo so bile tri stranke, vsaka s svojim kandidatom. K Vintarjevi in Turkovski stranki se je od napredne strani še pridružila ona za hrliškega Drenika, v čigar hiši se je še pod očetom dolgo let županovalo. Pred vstopom na volišče so imeli vsi trije kandidati precej enako število glasov, po 8. Župnikov pa je dosegel, da je Turku pridobil večino tako, da je celo od napredne strani za Drenika ostal samo en glas (baje g. Faleskij). Vintar baje niti za podžupana ni bil voljen, marveč Osolnik. Tako mislimo, bo zdaj enkrat mir s to tako slovitno postalo občino Prečino.

— V Idriji pogrešajo od četrtka — kakor poroča »Tagespost« — učitelja na ondodni rudniški šoli, Avgusta Šabeca, očeta treh nepreskrbljenih otrok. Šabec je bil več let blagajnik bolniške blagajne. Ker pri zadnji volitvi ni bil več izvoljen, se je branil izročiti knjige. Šele vsled intervencije okr. glavarstva v Logatcu, so dobili knjige, ki so pa baje zelo v neredu. Sumijo, da je to vzrok, da je Šabec izginil.

— Ubegli blazen. Pred kratkim je pobegnil 45 let stari posestnik Martin Repovš, rodом iz Selc pri Litiji. Repovš je bil že pet let interniran v deželni blaznici. Ubegli ima polno sivo brado in je oblečen v rjavi obleki, z enako čepico in zimsko suknjo.

— Enajst aretacij. Mestna policija je aretirala včeraj enajst oseb, in sicer 4 moške zaradi beračenja in vlačuganja, 5 moških pa zaradi brez prenočišča in brez sredstev, dva pa zaradi razgrajanja.

— Nesreči. Včeraj je padel delavec Anton Kenda v Zagorju ob Savi z okoli 60 metrov visokega skalovja ter si pri padcu zlomil levo roko in se tudi po životu hudo poškodoval. — Posestnikov sin Valentin Tušar je pa na Javorniku pri Jesenicah na cesti padel in si zlomil desno nogo. Oba so pripeljali v deželno bolnišnico.

— Delavsko gibanje. Včeraj sta se z južnega kolodvora odpeljala v Ameriko 2 Slovenca: iz Nemčije se je povrnilo 50, iz Inomosta pa 20 Hrvatov. 200 Lahov je šlo domov iz Kranjskega in Ogrske.

— Izgubil je gospod Ciril Globočnik črn polsvilnat dežnik. — Hlapec Fran Borin je izgubil višnjevo konjsko odejo. — Kuharica Marija Rojskova je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja.

— Izgubila je neka gospodična ročno torbico, v kateri je bilo 6 kron 80 vin. in sicer rokavice. Pošteni najditelj naj to odda v upravnistvo »Slov. Naroda«.

— Kdor hoče zadeti glavni dobiček, temu priporočamo nakup srečke pri zastopstvu slovenske Češke industrijske banke v Pragi, ki se za jugoslovansko ozemlje nahaja v Ljubljani, glasom današnjega oglasa.

Drutvena naznanila.

— Češki tečaj. Sokola I. je na željo več članov radi koncerta Glasbene Matice preložen za en teden, od 19. na 26. t. m. ob 8^{1/4}.

— Koncert »L. Zvona«. Svoječas v našem listu naznjeni koncert slovenskega društva »Ljublj. Zvon« v prid Rdečemu križu balkanskih držav se je moral radi raznih ovir in tehničnih vzokov odložiti na nedoločen čas.

Prosveta.

— Iz gledališke pisarne. Jutri v torek 19. t. m. bo izven vsakega abonementa prva delavska kronika predstava. Najdražji sedež samo eno krono. Uprizori se drugi v sezoni vlezabavna burka »Če frak dobro pristoji«. Začetek točno ob osmih zvečer. — V četrtek (nepar predstava) premiera Verdijeve velike opere »La Traviata«. — V soboto (par predstava) repriza opere »La Traviata«. — V nedeljo popoldan velika tujska operna predstava »Večni mornar« čel okrova gđ. Orlova, sicer »La Traviata«. — V nedeljo zvečer dramska predstava, burka.

— Slovensko gledališče. V soboto in nedeljo večer so ponavljali »Boccaccio«, v nedeljo popoldne je prišel prvič letos na vrsto »Reček Andrejček z g. Verovškom v naslovni vlogi. Igra je lepo uspela, obisk je bil dober.

— Zakasnevaajočim gledalškim posetnikom. Odredba, da biljeterji zakasnelih posetnikov med uprizaritvami ne smejo spuščati na prostore, je ponekod povzročila protest, češ, da se itak že od nekdanj nekoliko počaka. To pa ne velja, ker je intendant odredila, da se imajo predstave začeti točno ob napovedanem času. In predstave so se doslej izveščale in sam primer, ki ga je povzročila hipna neprilika, začelja točno in se bodo točno začelja tudi poslej.

— Slovensko gledališče je bilo sredi, ko se je šestičela Suppejeva opereta »Boccaccio«, zopet do malega razprodano. Edino nekaj lož ni bilo zasedenih.

— Gledališki reviziter. Cestitim strankam, ki slovenskemu deželnemu gledališču v Ljubljani z veliko požrtvovalnostjo posojajo revizite, javlja intendant tem potom, da je dosedanj reviziter svoje mesto odložil in da sta poslej kor reviziterja slovenskega dež. gledališča legitimirana edinole gg. Franc Habič in Franc Lauter, ki se lahko izkazeta s potrebnimi legitimacijami.

— Prva delavska kronika predstava v dež. gledstava. Ker je v torek 19. t. m. koncert »Glasbene Matice«, priredi »Slovensko gledališče« na ta večer izven vsakršnega abonementa delavsko predstavo, da morejo čestiti abonenti brez oškodovanja posetiti »Matično« prireditve. Kakor za dijaške predstave, velja tudi za delavske predstave najdražji sedež v parterju, polož in na balkonu samo eno krono, ostali prostori so še cenejši. Da se more delavstvo teh specijelno njemu namenjenih prireditev udeležiti v čim največjem številu, je začetek delavskih predstav določen na osmo uro zvečer. Izrecno povdarjamo, da je toaletna poljubna, da nam je delavska obleka prav tako spoštljiva kakor katera koli druga, da pa je strogo paziti na snago. V torek se uprizarj izborna burka »Če frak dobro pristoji«, zgodbe prebrisane krojaškega pomočnika, ki se je znal dokopati do mesta državnega ministra. — Prihodnja delavska-kronika predstava bo v sredo 27. t. m. zvečer ob osmih.

— Muzejska predavanja. Ravnateljstvo kranjskega deželnega muzeja v Ljubljani in odbor »Muzejskega društva za Kranjsko« sta sporazumno sklenila prirediti predavanja znanstvenega značaja pod skupnim imenom »Muzejska predavanja«. Njihova vsebina bo kulturna, zgodovinska in prirodoopisna. Prireditve zgodovinskih predavanj je prevzelo ravnateljstvo deželnega muzeja. Sodelovanje so obljubili: c. kr. prof. dr. Cepuder, c. kr. prof. Fr. Komar, muzejski asistent, dr. Josip Mal, muzejski ravnatelj, prof. dr. Josip Mantuani in drugi. — Prirodoopisna predavanja je prevzelo »Muzejsko društvo za Kranjsko«; za letošnje leto so obljubili predavanja: gim. prof. Fr. Dolžan, lic. prof. dr. Pavel Grošelj, dr. med. Levčičnik, gimn. prof. dr. Gv. Sajovic, c. kr. realčni prof. F. Seidl in univ. docent dr. B. Zarnik. — Otvoritveno predavanje bo imel muzejski ravnatelj prof. dr. Josip Mantuani dne 29. novembra o »Smotrih in nalogah kranjskega muzeja«. — Izmed prirodoopiscev bo prvi predaval lic. prof. dr. Pavel Grošelj o »Moderni planktonologiji s posebnim ozirom na naše razmere« dne 7. decembra. — »Muzejska predavanja« se bodo vršila vsak mesec po večkrat v neobveznem razdobju v predavalnici deželnega muzeja, ki jo je dal kranjski deželni odbor na vporabo. Vstop je brezplačen. Šolski mladini je posej dovoljen samo s posebnim dovoljenjem zadevnih ravnateljstev. Neposredno pred vsakim predavanjem izide posebno obvestilo v dnevnikih.

Za »Rdeči križ balkanskih držav«.

25 zabojev s steklenicami železnatega vina in ribizljevega soka, kar

je daroval gosp. lekarnar G. Piccoli za črnogorski »Rdeči križ«, je spedijska družba »Balkan« popolnoma na svoje stroške poslala na Cetinje. Gosp. Iv. Lovšin v Ribnici je poslal po naročilu dr. Schifferja 5 sukenj, 3 telovnike in 4 hlače.

— V blagajnikov izkaz se je urinila neljuba pomota. Prispevek 500 K ni poslala ženska podružnica Ciril-Metodove družbe v Trstu, marveč v Trbovljah. Takisto je 102 K poslal iz Brežic gosp. Ant. Koštomaj in ne Kostevc.

— Včeraj sta odpotovala v Sofijo naša zdravnika dr. Mavricij Rus in dr. Gabriel Hočevar.

— Prvi v Sofijo poslani zdravnik dr. Fran Sabec je prideljen, kakor smo obveščeni, vojaški bolnici v Plevni.

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik dr. T. Gosak.)

Dne 16. novembra: Stranke hiše Slomškova ulica 7, 6 K, Robert Ste-novec, posestnik, 10 K, Nežka Toplišek, kuharica, 1 K, tvrdka Souvan na popustu obračuna 200 K, uredništvo »Slov. Naroda« 90 K 90 v, nabiralnik gosp. Jožefa Bitenc, 30 K 10 v, županstvo občine Iška vas po gosp. Kramarju 10 K, Ludovik Plavšar, St. Jur. nabrano po ge. Julki Plavšak, 81 K 10 v, M. Vavpotič, Loka pri Zidanem mostu 40 K 70 v, uslužbenec c. kr. dvorne kobilarne v Prestrane-ku 17 K 40 v, Iv. Koželj, Krško, 6 K, Cirila Ježovnik, Velenje, 91 K, I. Modic, Nova vas, 50 K, Josip Vrhunc, Bled, 16 K, Lojzika dr. Celestina, Crnomelj, 10 K, Richter iz Slapa ob Idriji, Marije Terezije cesta 15, 5 K, G. Bezenšek oddal 220 K 40 vin, upravnistvo »Slov. Naroda« 518 K 50 v, dr. Fran Novak iz kazenske poravnave Kernc-Spitzer v Ljubljani, 20 K, I. Kristan-Orehok, p. Prestranek, 30 K 80 v, »Balkan« špedicijska in komisijska delniška družba v Ljubljani 100 K; skupaj 1558 K 90 v preje izkazanih 27.836 45. Vsota doslej nabranih prispevkov 29.395 K 35 vinarjev.

Razne stvari.

— Smrtna obsodba na Francoskem. Iz Naneyja poročajo: Porotno sodišče je obsodilo 30letnega mornarja Gerarda, ki je zlorabil ter umoril neko 7letno deklico, na smrt.

— Družinska drama. Iz Draždan poročajo: V soboto ponoči je poštni tajnik Pavel Rümmler ustrelil 36letno soprogo, svojega 11letnega sina, svojo 9letno hčerko in nato še samega sebe. Vzrok temu groznemu činu je neznan.

— Ruski revolucionarji obsojeni. Iz Petrograda poročajo: Vojno sodišče v Jekaterinodaru je obsodilo petnajst oseb na smrt, dvanajst pa v prisilno prisilno delavnico. Obtoženci so člani revolucionarnega društva, ki je z orožjem v roki pridobivala sredstva v revolucionarne sorte.

— Kultura nemških dijakov. Podivjanost pijanih nemških dijakov je prišla že v pregovor. Največje junastvo teh nemških kulturonošcev so pač razni čini, ki jih izvršujejo v velikih pijanostih. V Strassburgu je prišlo v soboto ponoči do velikih eksczesov, ki so jih povzročili nemški dijaki. Prevrnili so stražnico pred generalnim poveljstvom ter dejansko napadli vojak, ki je stal na straži.

— Nesrečna šala. Z Dunaja poročajo: Pri igri je dal 17letni praktikanec Karel Powolny kot zastavo 17letnemu zobozdravniškemu vajencu Robertu Kramkem revolver. V šali si je ta nastavil revolver na sence ter rekel: »Zdaj se ustrelim«. V tem trenutku je počil strel in Kratky se je mrtev zgrudil na tla.

— Češko slavje slovenskih zmag. »Česko Slovo« piše: »V Pragi in na deželi splošna razveseljava in okrašenje z zastavami! Zopet opozarjamo svoje prijatelje, naj v trenutku, ko brzjojavna žica potrdi poročilo o padcu Odrida, pred katerim solidarno stoji Bolgari in Srbi, takoj gredo na občinski urad ter poskrbe, da se kar najbolj navdušeno izrazi naša upravičena radost nad zgodovinsko, slavno zmago Slovanstva, ki je tudi naša zmaga. Nikjer ne sme biti hiše brez zastave, nikjer okna brez razsvetljave! Če je treba, naj se poziv k tej oslavi plakatira in podpiše od vseh vplivnih činiteljev.«

— Upor v ženskem samostanu. V suraškem samostanu v Arhangelsku je prišlo pred nedavnim do velikih škandalov, ko so nastajali novo opatinjo. Nune niso hotele priznati nove opatinje, ki ni imela ravno prelepe preteklosti, na kar sta prišla škof in opatinja ravno, ko se je vršila božja služba v samostanu, v spremstvu stražnikov. Stražniki so surovo postopali z nunami, vlekli so jih za lase ter jim trgali kapuce z glav. Več nun je omedlelo, druge so dobile zopet histerične krče. Vsled tega škandala je pobegnilo mnogo nun iz samostana.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Solun. — Colovičev polk.

Belgrad, 18. novembra. (Posebno poročilo.) Iz Skoplja poročajo, da je zaeno z bolgarsko in grško vojsko dospel v Solun tudi srbski konjeniški polk dunavske divizije prvega poveljstva pod poveljništvom Coloviča. Na Turke je imel sam prihod srbske konjenice velik vtisk, ker so bili prepričani, da prihaja za njo cela srbska vojska. V Solun je srbska konjenica svečano prihajala dne 10. t. m. z zastavami in godbo na čelu. V vseh glavnih ulicah, koder se je prikazala, je bila navdušeno pozdravljena. Pred srbskim konzulatom jo je pozdravila srbska kolonija, ki se je bila tam zbrala. Poveljnik je napisal v en izvod Miroslavljevega evangelija datum prihoda srbske vojske v Solun. Po odpočitku je krenila nato srbska konjenica drugo jutro proti Prilepu, kamor je dospela tretji dan. Vobče je nastopala ta konjenica v vojni kot poseben oddelek. Po bitki pri Kumanovu in Skoplju in po zavzetju Šipa se je oddelil Colovičev polk od glavne armade in krenil proti Demirkapiji, kjer je trčil ob turški oddelek 7 častnikov in 600 mož. Vnela se je bitka, v kateri so bili Turki poraženi in so se morali umakniti. Polk je zavzel Demirkapijo in vzel Turkom ves provijant, naker je krenil proti jugu. Pri vasi Hudovi je ujel ta polk turškega stotnika in 130 mož, naker se je razdelil v dve koloni, od katerih je ena krenila proti Djevdjeli in Vardakeju ter ujele 5 turških častnikov in 900 vojakov, druga pa proti Dojranu, ki ga je zavzela in ujele 300 Turkov. Kmalu nato je razbila neki turški oddelek pri Kilindaru ter zasedla železniško progo in zaplenila več lokomotiv in vagonov, namenjenih v Carigrad. Ko sta se obe koloni zopet združile so se stavile na razpolaganje grškega poveljnika, kar je napravilo najboljši vtisk, ter je ta polk obenem z Grki zasedel Solun. Po tridnevni naporni jezi do Prilepa je krenil nato polk dalje proti Bitolju.

Obleganje Odrina.

Belgrad, 18. novembra. (Posebno poročilo.) Iz oblegovalnega taborišča pri Odrinu poročajo vrhovnemu poveljništvu v Skoplju, da so Turki poskusili dvakrat izpad iz Odrina in sicer prvič dne 9. t. m., drugič pa 13. t. m. Dne 9. t. m. sta poskusila izpad dva turška polka, ki sta pri tem izgubila 270 mrtvih in ranjenih, drugič pa je poskusil izpad en polk, ki je izgubil 130 mož mrtvih in ranjenih. Srbi so imeli prvič 22 ranjenih in 2 mrtva, drugič pa 1 ranjenega in 1 mrtvega. Turki so hoteli preizkusiti pazljivost in pripravljenost srbske oblegovalne armade. Srbi pričakujejo v kratkem velik turški izpad iz Odrina.

Bitka pri Bitolju.

Belgrad, 18. novembra. (Posebno poročilo.) Bitka pri Bitolju se je začela v petek. Že v četrtek se je vršil boj srbske kavalerije z oddelkom turških čet pri Dragincih. V petek pa se je začela bitka na celi črti. Turki so imeli zasedene vse višine, ponekod do 1200 m visoko, dočim so bile srbske čete v popolnoma ravnem terenu, poplavljenem vsled narasnih rek. Srbi pa so premagali vse težkoče in pred večerom zasedli več vasi kraj Beranice: Črnoboski vis 1200 m, Oblakovo in Topes. S tem je bil položaj srbskih čet znatno izboljšan za boje, ki so se vršili v soboto. V soboto se je razvila nato bitka na celi črti pod boljšimi predpogoji za srbsko vojsko. Zjutraj so začeli Srbi prodirati, vojaško navdušenje je izborno. V četrtek so dobile grške čete v Solunu nalogo, da krenejo proti Bitolju, ne ve se pa še, kdaj bodo mogele prispeti.

Belgrad, 18. novembra. Včeraj popoldne so Srbi po dolgi krvavi bitki predrl turške pozicije pred Bitoljem. Turki so se začeli umikati.

Boji za Carigrad.

Carigrad, 18. novembra. Ves dan se sliši grmenje topov. Grmenje prihaja z okolice Derkosa in Hademkaja. Artilerijski boj je trajal od 5. zjutraj do 5. popoldne. Povprečno je bilo slišati 120 strel na minuto. V Carigradu prihaja na tisoče okoliškega prebivalstva.

Carigrad, 18. novembra. Vrhovni poveljnik turške armade Nazim Paša poroča, da se je včeraj zjutraj začel boj turške artilerije in infanterije z bolgarsko infanterijo, ki je hotela predreti turške pozicije. Do večera se je Turkom posrečilo Bolgare, ki so napadli središče turških pozicij pognati nazaj, ter zapleniti tri sovražne baterije.

Carigrad, 18. novembra. O bojih pri obrambni črti od Cataldže do Črnega morja prihaja v Carigrad doslej še popolnoma nepotrjena vest, da je bilo levo bolgarsko krilo pora-

ženo in da so je vrgli Turki nazaj do Muradli. Tam so Turki cernirali bolgarsko divizijo in zajeli ter razorožili 8600 Bolgarov. Večina teh je stala prej pri Derkosu. Topovi turškega vojnega brodoma so uničili bolgarsko artilerijsko municijo. Turki so baje zopet zasedli tudi Servijo ob grški meji. Veliki vezir Kiamil paša je odšel proti Cataldži.

Berolin, 18. novembra. Wolfvov biro poroča iz Carigrada: Inozemski častniki, ki so obiskali turške pozicije pri Cataldži pravijo, da je položaj turške armade popolnoma brezupen. Turki so vsled kolere strahovito onemogli. V pozicijah stoji samo posamezni vojak, na polju pred turškimi pozicijami pa umira na tisoče Turkov za kolero. Ob železniški progi je vse posuto bolnih, umirajočih in mrtvih turških vojakov. Njih število gre v tisoče. Častniki so mnenja, da pomeni bitka pri Cataldži velikansko nevarnost tudi za Bolgare, ker je skoraj gotovo, da se bolgarska armada v slučaju zmage, ki ne more izostati, sama okuži.

Italija in vojna na Balkanu.

Rim, 18. novembra. Italijanski poslanik na Cetinju je izjavil kralju Nikoli, da se Italija sicer noče vmešavati v vojne operacije Črne gore, da pa že zdaj opozarja Črno goro, da bo mogla Italija pri sklepanju miru priložiti samo v tako razširjenje teritorija, ki ne tangira avtonomije zadosti velike Albanije.

Rim, 18. novembra. »Agencia Stefani« poroča iz Rjeka: Nasproti v inozemstvu razširjenim vestem, da sta Avstro-Ogrska in Italija protestirali pri balkanskih državah, se konstatira, da niti Avstro-Ogrska, niti Italija ali kaka druga velesila niso nikdar zahtevale od kateresibodi balkanske države, da omeji svoje vojne operacije.

Zasedenje Sv. Ivana Medue.

Rjeka, 18. novembra. Včeraj ponoči je dospela sem vest, da je general Martinović zavzel Sv. Ivan Meduo. Runi, 18. nov. Tu sem so prišla poročila, ki pravijo, da so skupaj s Črnogorci zasedli Sv. Ivan Meduo tudi Srbi.

Srbske zahteve.

Belgrad, 18. nov. Avstrijski poslanik Ugron je imel s srbskim ministrskim predsednikom Pašićem včeraj dolgo konferenco. Zanesljivi politični krogi zatrjujejo, da vztraja Srbija pri svojih zahtevah za pristanišče ob Jadranskem morju, na katero ne more resignirati. Bolgarska je pripravljena to srbsko zahtevo z vso svojo silo podpirati.

Sestanek balkanskih ministrskih predsednikov in vladarjev.

Belgrad, 18. novembra. Oficijozno se dementirajo vesti o sestanku balkanskih ministrskih predsednikov in vladarjev. V političnih krogih pa se te vesti obdržujejo ter se govori, da se sestanejo ministrski predsedniki že prihodnji teden. Kralj Peter se ne vrne iz Skoplja, predno ne pade Bitolj in Skader.

Grki pri Bitolju.

London, 18. nov. Angleški listi prinašajo čez Bukarešto poročilo, da so bili Grki, prodirajoči proti Bitolju 30 km južno od Bitolja poraženi. Turki pod poveljništvom Djavid paše so napadli nič sluteče Grke ter jim vzeli 16 topov in mnogo municije.

Mladoturki.

Carigrad, 18. nov. V mestu so odkrili zaroto Mladoturkov, ki so hoteli strmoglaviti Kiamil pašo. Mnogo je bilo aretiranih. Vojaško sodišče je obsodilo tri bivše mladoturške poslane in urednike mladoturških listov vsakega na 107 ječe.

Kolera v Carigradu.

Carigrad, 18. nov. Kolera v mestu strahovito razsaja. V ljudski jedilnici blizu Hagye Sofije je včeraj opoldne zbolelo nad 100 ljudi za kolero. Sestavila se je mednarodna sanitetna komisija iz francoskih, avstrijskih in ruskih zdravnikov.

Ruska mobilizacija.

Belgrad, 18. nov. (Posebno poročilo.) Glasom zanesljivega poročila iz Petrograda je izjavil ruski ministar, da je Rusija popolnoma pripravljena na vojno ter je odklonil odgovornost za eventualne neuspehe ruske politike. Govori se, da se gode predpriprave za mobilizacijo 6 vojnih zborov.

Poročilo „Reichsposte“.

London, 18. novembra. Specijalni poročevalci velikih angleških listov konstatirajo, da so podrobna vojna poročila „Reichsposte“ v toliko zlagana, ker ni mogel odposiljati njen poročevalec teh brzojav, ker je bil ravno tako, kakor drugi poročevalci brez informacij v Svilenu.

Turška prošnja za mir.

Sofija, 18. novembra. Balkanska zveza še ni odgovorila na intervencijo velesil glede turške prošnje za mir. Vršiti se morajo šele posvetovanja med kabineti.

Odrin padel?

Sofija, 18. novembra. V mestu se z vso gotovostjo zatrjuje, da je Odrin že padel in da ga je že zasedel poveljnik oblegovalne armade general Stepa Stepanović.

Balkanska zveza in Turčija.

Sofija 18. nov. Oficijozno glasilo bolgarske vlade „Mir“ piše: Turčija ima sedaj priložnost, da v pravem trenutku porabi pravo pamet. Ako pristane tedaj na pogoje, ki jih stavi balkanska zveza, bodo postale balkanske države in Turčija pravi prijatelji, da, v bodočnosti celo pravi zavezniki.

Premirje ali padec Skadra.

Cetinje, 18. novembra. V črnogorskih vojaških krogih zatrjujejo, da bo v najkrajšem času sklenjeno med Turčijo in balkanskimi državami premirje. Operacije pred Skadrom so od snoči ustavljene. Mogoče je torej samo dvoy: ali bo v resnici sklenjeno premirje ali pa stoji Skader tik pred padcem.

Situacija v Evropi.

Dunaj, 18. nov. Mednarodna situacija se presoja danes silno resno. Prvič po daljšem času je padla med diplomati zopet beseda o vojni nevarnosti med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Stališči obeh držav sta diametralno nasprotni. Vedno bolj pa se pojavljajo tudi difference med velesilami samimi. Tripotentna poudarja vedno odločnejše, da ne pripusti nobenega specialnega dogovora med Srbijo in Avstro-Ogrsko in da se mora spor, če ga ni mogoče uravnati kakor s koncesijami in privilegiji poravnati pred evropsko konferenco. Avstro-Ogrska pa se konferenci z vsemi silami proliči. Na drugi strani pa stoji dejstvo, da je Avstro-Ogrska v Belgradu pač sporočila kaj noče, ni pa sporočila kaj hoče in da niso podani vsled tega razlogi na podlagi katerih bi se mogel zgraditi avstro-ogrsko-srbski sporazum. Norddeutsche Allg. Ztg. piše: Poklicani zagovorniki so se mnogo trudili vzdržati sporazum velesil in pri dogovornem postopanju je upati, da se Evropa ne bo razcepila na dva tabora in da se bo dosegel mirni sporazum. V prilično istem tonu je pisal ta list, ki je glasilo zunanjega urada tudi pred izbruhom vojne na Balkanu. Tudi dunajski oficijozni listi so v poslednjih dneh opetovano zatrjevali, da je tripotentna s trozvezo v albanskem in pristaniškem vprašanju edina Francoska, Anglija in Rusija so svarile v Belgradu pred prodiranjem na morje.

Glasilo petrogradskega zunanjega urada pa daje tem listom sledeči odgovor: Ruska vlada se ne bo ravnala po tem, kakor ji vsiljujejo gotovi krogi (dunajsko zunanje ministrstvo), temveč ravnala se bo po tem, kakortodogovarja ruskim interesom.

Glede akcije in načrta ni ruska vlada v nobenem oziru na nobeno stran vezana.

Tudi pravljica, da bo Balkanska zveza pustila Srbijo na cedilu razpada. Poročevalec nemškega lista »Lokalanzeiger« Gottberg, ki se vrača iz Belgrada in je dospel v Budimpešto, pravi: Z začudenjem čitam v nemških listih, da so Srbi glede svojih zahtev ostali osamljeni in da balkanske države ne bodo podpirale njihovih teženj. Vsak Bolgar je prepričan, da mora priti Srbija na Jadransko morje. V Sofiji se mi je reklo: Balkanska zveza je v dveh mesecih spravila skupaj en milijon vojaštva in postavila to armado pod orožje. Vedela bo priboriti Srbiji tudi pristanišče ob Jadranskem morju. To je ljudsko in splošno prepričanje, kateremu se bo bolgarska vlada tudi, če bi hotela, zmanj zoprstavljala. Zdi se mi, da traja nevarnost avstro-ogrsko-srbske vojne še naprej.

Politik, katerega je tozadevno vprašal naš dunajski urednik za mnenje, se je izrazil, da je treba presojati situacijo kot skrajno resno ter poudarjal: Zgodi se nesreča, katere posledice bi bile za nas vse izredno žalostne.

»Reichspost« zopet filozofira.

Dunaj, 18. novembra. Današnja »Reichspost« pravi med drugim, da je srbska vlada ostro posvarila belgradske liste, da naj ne pišejo sovražno proti Avstriji. Srbski ministrski svet ima vsak dan dolge konference ter se posvetuje o odgovoru na avstrijsko stališče. (Katero?) Do sedaj še ni nič odločenega.

Srbija ne odneha.

London, 18. novembra. »Daily Telegraph« javlja iz Belgrada, da se je ministrski predsednik Nikola Pašić izrazil o srbski zahtevi po jadranskem pristanišču tako-le: Naj se zgodi karkoli hoče, srbska vojska bo marširala na jadransko obal in okupirala Drač in Leš. Za nami stoji vsa balkanska zveza kakor en mož.

Boji za Cataldžo.

Sofija, 18. novembra. V vojaških krogih so mnenja, da se v liniji za Cataldžo še ni bila odločilna bitka, marveč da so se vršili samo večji boji, v katerih so bili Turki poraženi.

Dva shoda na Spod. Štajerskem.

Celje, 18. nov. Pri Sv. Bolfenku in v Središču sta se vršila včeraj dobro obiskana shoda Narodne stranke, na katerih je govoril o razmerah na Balkanu in o drugih aktualnih političnih vprašanjih deželni poslanec dr. Kukovec.

Na obeh shodih so izrekli zborovalci svoje simpatije in čestitke zmagovitim jugoslovanskim bratom na Balkanu in se izjavili za mirno poravnano nastalih nasprotstev med Avstro-ogrsko in Srbijo.

Obenem so središki deželnozborški volilci izrekli dežel. poslancu dr. Kukovcu popolno zaupanje in zahvalo za njegovo delovanje. Vlada je poslala na oba shoda svoje komisarije.

Občinska sveta v Šibeniku in Splitu razpuščena. — Zupana se uklonita samo oboroženi sili. — Manifestacije prebivalstva.

Šibenik, 18. novembra. Včeraj zjutraj je prišel v občinski urad okrajni glavar Calejeb ter podal načelniku občinskega zastopa, županu dr. Krstelju, dekret, s katerim se razpušča občinski zastop in imenuje za komisarja okrajni komisar Luger. Namestništvo utemeljuje razpust s tem, da so bile na inicijativo občinskega zastopa prirejene manifestacije za slovanske narode na Balkanu, pri katerih so dejansko sodelovali tudi župan in občinski svetniki. Pri teh demonstracijah je baje prišlo tudi do državi sovražnih klicov in demonstracij. Namestništvo se sklicuje glede razpusta na § 110. dalmatinskega občinskega reda. Dr. Krstelj je na to izjavil, da razpusta ne pripozna, ker je neupravičen in nezakonit in ker manjka soglasanje dalmatinskega deželnega odbora, kakor to predpisuje § 110. dalmatinskega občinskega reda. Izjavil je nadalje, da ne izroči občinskega urada in ne odstopi nikakor ter da se ukloni samo oboroženi sili. Okrajni glavar je nato poklical orožništvo, ki je zasedlo občinsko hišo in vse pisarne. Na opetovani poziv je vstreljal dr. Krstelj na svojem stališču in je odšel, ne da bi bil predal občinsko upravo. Občinska hiša je blokirana od orožništva. Med prebivalstvom vlada strahovito razburjenje. Ogromna množica je prirejela dr. Krstelju in občinskemu svetu ovacije in iz nje manifestirala za svobodo hrvaškega naroda in za balkanske narode. Razpust občinskega sveta je zedinil vse narodnosti in vse stranke. Veditelji doslej nasprotnih si strank so se sestali k skupnemu posvetovanju. Popoldne sta dospela poslanca Drinkovič in Trumbić, živahno pozdravljena od tisočglave množice. Na glavnem trgu so se vršile manifestacije za narodno edinstvo. Veditelji vseh strank so nagovarjali množico ter jo pozivljali, naj vstaja v borbi za narodne ideale in za svobodo. Mesto je zasedeno od orožništva. Vojaštvo je konsignirano in ulice izgledajo kakor ob času obsepnega stanja. Deželni odbor, mnogo občin in med njimi tudi Dubrovnik so izrekli popolno solidarnost z županom v Šibeniku.

Split, 18. novembra. V soboto zvečer je okrajni glavar Silva izročil splitskemu županu Kataliniću dekret, s katerim se razpušča občinski zastop. Obenem pa imenuje za komisarja dr. Šporn. Tudi v Splitu je izjavil župan, da ne pripozna dekreta, ker z razpustom ne soglaša deželni odbor. Ukloni se samo oboroženi sili in ne izroči občinske uprave komisarju. Okrajni glavar je to izjavo protokoliral in se nato odstranil. Vest o tem dogodku se je hipoma raznesla po mestu. Na trgu se je zbrala množica, ki je prirejela županu in občinskemu zastopu burne ovacije. Orožniki so zasedli trg in vse ulice. Orožništvo je aretiralo tudi več odličnih oseb. Vojaštvo je konsignirano. Kakor občinski zastop, tako bodo razpuščena tudi razna društva. Tako splitski Sokol, hrvaška in srbska čitalnica in druga.

Šibenik, 18. novembra. Zvečer je orožništvo aretiralo več odličnih oseb, ki so bili policijsko takoj obsodjeni na 14 dni zapor. Med njimi so Stolić, Klarić, Frankopan, Baranović, dr. Magazin, Anipica in Barzetić.

Zader, 18. novembra. Dalmatinsko namestništvo je izdalo komunique, v katerem utemeljuje razpust občinskih svetov v Splitu in Šibeniku ter pravi: Oblasti niso imele ničesar proti temu, da ljudstvo manifestira v prilog balkanskemu narodu. Oblasti pa so morale poseči vmes, ko so se te manifestacije izpremenile v demonstracije z državni sovražno tendenco. Ker so se te demonstracije vršile deloma pod patronanco občinskih zastopov in so ti zamenjali svoje dolžnosti, skrbeti za mir in red, je morala vlada razpustiti občinska sveta, da tako prepreči vsako domnevanje, da bi bilo dalmatinsko prebivalstvo v zadnjem času popustilo v lojalnosti in v svojem dinastičnem čustvovanju.

Carigrad, 18. novembra. Pet tujih vojnih ladij je izkrcalo včeraj vojaške detachemente, ki se zasedli

javna poslopja in zastražili glavne ulice. Avstrijska vojna ladja »Admiral Spahn« je izkrcala 50, vojna ladja »Aspern« pa 30 mornarjev z mitraljezami.

Veileposlaniki so odposlali ameriško stacijsko ladjo »Skorpion« v Terapijo, druge vojne ladje pa v Bebek, Rumelihisar, Jenike, Bujukdere, in nemško ladjo »Loreley« v Hajdarpasho, da ščitijo krščansko prebivalstvo. V veileposlaništvih so pripravljene brzostrelne puške. Avstrijski veileposlanik, obmejni grof Pallavicini, je še včeraj obvestil turško vlado o sklepu veileposlanikov, da prevzame evropsko vojaštvo stražo na carigradskih ulicah.

Dunaj, 18. novembra. Dalmatinski poslanci so imeli danes sestanek ter sklenili, da bodo pričeli v parlamentu energično akcijo radi razpusta občinskih svetov v Šibeniku in Splitu. Obenem so se odločili za intervencijo pri ministru notranjih del baronu Heinoldu.

Zader, 18. novembra. Deželni odbor je vložil protest proti razpustitvi spljetskega in šibeniškega občinskega zastopa.

Zader, 18. novembra. V političnih krogih so prepričani, da bodo hrvaški pravaši svojo obstrukcijo v parlamentu poosttrili in da se jim bodo pridružili tudi ostali jugoslovanski poslanci. V nedeljo se vrši v Zadru sestanek vseh dalmatinskih poslancev.

Budimpešta, 18. novembra. Danes so imeli jugoslovanski delegati konferenco, na kateri so sklenili spraviti vprašanje razpusta občinskih svetov v Splitu in Šibeniku tudi pred delegacije.

Službena pragmatika.

Dunaj, 18. novembra. Kakor se govori v krogih članov gosposke zbornice, se vrši prihodnja seja gosposke zbornice dne 29. t. m. ter so bavila pred vsem s službeno pragmatiko. V tej seji pride na vrsto tudi v poslanski zbornici že rešena novela k meničnemu pravu.

Češki narodni svet.

Praga, 18. novembra. Eksekutivni komite in poslanci narodno-socialne stranke so zahtevali z ozirom na dogodke na Balkanu sklicanje češkega narodnega sveta, da se morejo storiti definitivni sklepi. Narodni svet se sestane najbrže še ta teden.

Novi srbski poslanik na Dunaju.

Dunaj, 18. novembra. Novoimenovani srbski poslanik na Dunaju Jovo Jovanović nastopi svoje mesto še ta teden. V zadnjem času so trdili nekateri krogi, da ostane Simić na svojem mestu.

Proti vojni.

Pariz 18. nov. Tu so se vršile včeraj velike manifestacije socialnih demokratov za ohranitev evropskega mira. Na shodu so govorili tudi zastopniki drugih držav, za Avstrijo podpredsednik zbornice Pernstorfer, ki je izrekel simpatije do sedaj tlačenim balkanskim narodom.

O poskušnem zastrupljenju škofa Mahniča.

Zader, 18. nov. Tu so aretirali nekega učitelja, ki je na sumu, da je hotel zastrupiti krškega škofa dor, Mahniča.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 18. novembra 1912.

Termin.

Pšenica za april 1913 . . . za 50 kg 11-95
Rž za april 1913 . . . za 50 kg 10-50
Oves za april 1913 . . . za 50 kg 10-87
Koruza za maj 1913 . . . za 50 kg 7-87

Večje množino.

letošnjegavina

vsled pozne trgtave, peclanja in boljših vrst grozdja, izvrstne kakovosti, **proda Fr. Tomšič Videm ob Savi**. Vzorci se ne pošiljajo poskušnja pri sodu.

Učenka

z dobrimi šolskimi spričevali, katera ima veselje do trgovine, 4163 se takoj sprejme v modno trgovino v Ljubljani. — Ponudbe pod »Prihodnost 1913« pošto ležeče, Ljubljana. 4163

Izvoz svinjske masti.

5 kg sveže surove masti naravnost iz klavnice razpošiljam po povzetju za 11 K, pa tudi razstopljeno svinjsko mast. Poštnino plačam sam. — V. Hamak, izvoz svinjske masti, Praga-Karlín, Češko.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Krasne novosti zimskih oblek in površnikov
domačega izdelka.

Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Brez konkurence. Najnižje cene. Solidna postrežba.

Manufakturna trgovina J. Kostevc

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 4

Ljubljana

Priporoča svojo bogato zalogo najmodernejšega blaga za zimsko sezono, ter vse v to stroko spadajoče predmete po strogo solidnih cenah. — Vzorci pošljem poštne prosto.

Automobil

skoraj nov, eleganten, 4117

se cenó prodá.

Naslov pove upravnistvo »Sl. Naroda«.

Hiša v trgu, ležečem ob novi železnici na Dolenjskem, v kateri je stara vpeljana trgovina, se zaradi bolezni pod zelo ugodnimi pogoji prodá.

Ponudbe pod: 4136

„Hiša“, poštne ležeče, Ljubljana.

ANTON SCHUSTER

Konfekcija

za dame in deklice.

BLUZE.

Modna trgovina

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci franco.

Mod. blago

sukno, platno,

garanture, preproge,

šerpe, rute, pleti itd.

Stanovanje

z 2 sobama in pritoklinami 4115

se cenó odda za februar 1913 na Dolenjski cesti 50 v Ljubljani.

Mlad mesarski pomočnik

se sprejme takoj. 4137

Karl Skof mesar. Bizeljsko.

Službo prodajalke

ali blagajničarke v kakem večjem kraju na deželi išče v trgovini mešane stroke večša obeh deželnih jezikov zmožna gospodična. Ponudbe pod šifro „Zmožna prodajalka“ na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

4157

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci! galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenc v Prešernovi ulici pod tvorniški cenami.

Christofle
jedilno in namizno orodje.

Samo ena sama kakovost najboljša.

Dunaj I.
Opernring 5
Heinrichshof.

Po vseh mestih preprodajalci.

12 namiznih žlic	30.-
12 namiznih vilic	30.-
12 namiznih nožev	30.-
12 deserinih vilic	27.-
12 deserinih nožev	27.-
12 kavskih žlic	22.-
1 kafemalika za juho	10.-
1 žlica za solatice	8.-

Generala zastoj.

20% do 30% znižane cene
radi preogromne zaloge

3979

oblek, raglanov in zimskih sukenj za gospode in dečke, najmodernejših damskih kostumov, plaščev, paletotov, bluz in kril.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Dva mlada 4103
mornariška častnika
želita stopiti v korespondenco z dvema mladima gospicama

Ponudbe pod „Albatros“ in „Nautilus“, poštne ležeče, Pulj I.

Pisarniški sluga

s snažno pisavo, vojaščine prost, zanesljiv in pošten, 4133

se sprejme do 30. t. m.

Ponudbe pod „Zanesljiv“ z navedbo starosti, na upravnistvo »Sl. Naroda«

Stanovanje

v I nadstropju, obstoječe iz 3 velikih, lepih sob s kuhinjo in zaprtim hodnikom, razgled na Ribjo ulico,

se odda takoj ali s 1. svečanom.

Vpraša se 4147

v Stritarjevi ulici 7, II. nadst.

Kavarna

vso noč

odprta

LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Najfinejše rokavice
pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinejši kakovosti.

948 Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO
Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Županstvo občine v Hotedršici na Notranjskem

naznanja tem potom slavnemu občinstvu, da je ukrenilo vse potrebno, da se

živinski semenj

dne 21. novembra izdatno zboljša.

Preskrbljeno je, da bode dosti živine in drugega blaga. — Ker je tukaj, kakor tudi v okolici krasna živina, se vabijo kupci in prodajalci.

V Hotedršici, 15. nov. 1912

Ivan Petkovšek, župan.

Z najvišjim dovoljenjem Nj. c. in kr. apostol. Veličanstva.

XXIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zak. dovoljena, ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 K.

Glavni dobitek znaša 200.000 kron.

Zrebanje bo javno dne 19. decembra 1912. — Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za drž. loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstrasse 7, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradnih, v menjalnicah itd., igralni načrti za kupovalce srečk zastoj. — Srečke se dopošljejo poštne prosto. 4009

C. kr. loterijsko dohodarstveno ravnateljstvo. (Oddelek drž. loterij).

MATEJ OBLAK

Ljubljana,
Kongresni trg št. 6.

Velika zaloga
domaćih in tvojinskih
čevljev

Naročeni čevlji se izde-
lujejo v lastni delavnici.

Gospod Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Na priporočilo g. Medica naročil sem bil za poskušno 1 zavoje Vašega „Sladine čaja“. Ker pa je isti zmesan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom, jemem 4 mese staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim „Sladnim čajem“ (znamka »Sladine«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas v ljubeznivi prošnji, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še 6 zavojev Vašega „Sladnega čaja“, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Odličnim spoštovanjem udani

Skofljica, 10. II. 1912.

Vinko Ogorelec mlj., lesni trgovec,

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga redilna sredstva 1—3 K, velja „Sladine“ ali dr. pl. Trnkoczy-ja „Sladni čaj“ 1 zavoječek z 1 kg samo 60 v tudi pri trgovcu. Na tisoče ljudi ga zavživa z najboljšim uspehom. Glavne zaloge v Ljubljani **lekarna Trnkoczy**, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII., Josefstadterstrasse 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstr. 109; v Gradcu: Sackstr. 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnja. Preizkušeno okarnarsko blago. — Drogijake cene. — Maslin za živinorejce. — Tel. 190.

Posebna specialiteta likerija.

Posebna specialiteta likerija.

Pozor! Rastlinski eliksir Čitaj!

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih bilj in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljšo zdravilo proti vsem boleznim

želodca, črev, jeter in vranice.

Zdravi najbolj zastarele bolezni v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri, pomirjuje živce ter jači in krepí ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska.

Prejela sem vaše steklenice; ker mi dobro delujejo, prosim, pošljite mi še tri velike steklenice rastlinskega eliksira.

Franciška Potočnik, Kavče, z. p. Velenje Stajarsko.

3 vel.	ali 12 malih steklenic	franko na vsako pošto	5 K 20 vin.
6 „	24 „	„	8 „ 80 „
9 „	36 „	„	12 „ 80 „

3551

Dobiva se samo pri meni. — Prosim točno adresirati.

Lekarna k Spasitelju, Koprivnica, Hrvaško.